

Biuletyn

informacyjny

6/2023

**Pomoc dla producentów zbóż
i nasion oleistych**

Więcej czasu na złożenie wniosków

Fundusz Ochrony Rolnictwa

KPO: ruszyły trzy nabory

**Do ARiMR po środki na inwestycje leśne
i zadrzewieniowe**

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

**KUPUJĄC ŻYWNOSĆ Z TYM ZNAKIEM
MASZ PEWNOŚĆ, ŻE ZOSTAŁA WYTWORZONA
W POLSCE NA BAZIE KRAJOWYCH SUROWCÓW**

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Krajowy Ośrodek
Wsparcia Rolnictwa

W numerze:

MRiRW

Pomoc dla producentów zbóż i nasion oleistych	4
Więcej czasu na złożenie wniosków	6
Kolejne nabory w ramach KPO	7
Fundusz Ochrony Rolnictwa	10
Paliwo rolnicze w 2023 r.	12
Produkcja materiału siewnego	13
Zasady kontroli granicznych IJHARS	16
Punkt Kontaktowy ds. oszustw żywnościowych	17
Odmiany regionalne w sektorze spożywczym	19
LEADER dla społeczności wiejskich	21
Spotkania państw przyfrontowej „piątki”	22
Rada AGRIFISH	23
Wizyta Ambasadora Stanów Zjednoczonych	25
Rozmowa z Minister Spraw Zagranicznych Malawi	25
Wsparcie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich	26
Bitwa Regionów	30

ARiMR

KPO: ruszyły trzy nabory	31
Do ARiMR po środki na inwestycje leśne i zadrzewieniowe	33
Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt	34

KOWR

Działania KOWR na rzecz społeczności lokalnych	35
--	----

KRUS

Konkursy prewencyjne KRUS już na półmetku	39
---	----

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Agencja Restrukturyzacji
i Modernizacji Rolnictwa

Szanowni Państwo!

Za nami Ogólnopolskie Święto Niepodległościowego Ruchu Ludowego. Święto Zesłania Ducha Świętego od ponad stu lat jest też świętem ludowym. Taką decyzję podjęli ludowcy w 1904 r.

W odezwie wydanej w 1932 r. podczas zjazdu zjednoczeniowego ruchów ludowych znalazły się znamienne słowa: „Wszyscy chłopi, drobni rolnicy wszyscy ludowcy winni uroczystie obchodzić ten dzień jako widoczny znak walki o lepsze jutro, o byt drobnego rolnictwa, o panowanie prawa i sprawiedliwości”. To słowa napisane w 1932 r., ale jakże aktualne i dziś.

Ruch ludowy pięknie zapisał się w naszej trudnej historii. Na wezwanie wybitnego działacza chłopskiego Wincentego Witosa chłopi stanęli do obrony przed Sowietami młodej Ojczyzny w 1920 r. Przykład patriotyzmu i oddania dali też podczas II wojny światowej, licznie walcząc w Batalionach Chłopskich.

Nasi bohaterowie chłopscy walczyli i byli

z Ojczyzną w każdym momencie, gdy ich potrzebowała. To polski chłop zawsze był gotów oddać swoje zdrowie, a często swoje życie za niepodległą Rzeczpospolitą. Polscy chłopi nie dali się też złamać po zakończeniu działań wojennych.

Wielki społeczny zryw społeczeństwa w 1980 r. był tak powszechny, że komuniści musieli wreszcie przystąpić do rozmów. Nie zrozumieli jednak wówczas, że sojusz robotniczo-chłopski, o którym ciągle mówili, istniał, lecz wśród Polaków.

Nie ma silnej gospodarki bez silnego
polskiego rolnictwa.

ROBERT TELUS
minister rolnictwa i rozwoju wsi

Ówczesna władza podpisała porozumienia na Wybrzeżu i na Śląsku i 10 listopada 1980 r. został zarejestrowany 10-milionowy ruch społeczny – Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność”.

Niestety, nasza, chłopska droga była dłuższa. Komuniści znów podjęli próbę podzielenia Polaków. Odmowa rejestracji rolniczej „Solidarności” doprowadziła do styczniowych strajków chłopskich w 1981 r. Ich skutkiem było podpisanie porozumień rzeszowsko-ustrzyckich. W dalszym ciągu nie było jednak rejestracji naszego związku.

Kulminacją protestów okazały się wydarzenia w Bydgoszczy. To tam, w siedzibie Urzędu Wojewódzkiego wspólnie protestowali członkowie „Solidarności” i mieszkańcy wsi. Pobicie uczestników tych protestów spowodowało, że w społeczeństwie zarządziło strach komunistów przed powszechnym strajkiem doprowadził do podpisania tzw. porozumień warszawskich 30 marca 1981 r., 11 dni po wydarzeniach bydgoskich.

Ich efektem było zarejestrowanie 12 maja 1981 r. Nie-

zależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarność” – naszego związku. Powstał on z połączenia Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarności Wiejskiej”, Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych „Solidarności Chłopskiej” oraz Chłopskich Związków Zawodowych.

Potrąfiliśmy wówczas zjednoczyć się i mocno bronić rolniczych interesów. Pokazem naszej chłopskiej siły stała się wrześniowa pielgrzymka ponad 300 tys. rolników na Jasną Górę w 1982 r.

Ważne były wypowiedziane wówczas przez arcybiskupa Ignacego Tokarczuka słowa, w których przestrzegał on, że przeciwnicy chcą: „Abyśmy stali się bierni, opieszali, upadli na duchu i pozbawieni nadziei (...). Natomiast człowiek, który ma nadzieję, nie ugnie się, chociaż nieraz przeżywa momenty trudne (...). I, najmiłsi, na czym tę nadzieję opieramy? Ona opiera się na najgłębszych fundamentach naszej wiary i na najgłębszych wartościach naszego narodu. Otóż ta nadzieja mówi nam, że te ideały nasze, do których dążymy i o które walczymy w sposób godny człowieka, pokojowo i rozważnie, są niezniszczalne. One nie zbankrutują”.

Pamiętamy słowa arcybiskupa Tokarczuka. Wiadać to było podczas rozmów z rolnikami protestującymi w Szczecinie. Nasze rozmowy były trudne i nie brakowało podczas nich emocji. Jednak prowadzone były właśnie w sposób godny, pokojowo i rozważnie. Nasze idee nie zbankrutują również dlatego, że pamiętamy o tych naszych kolegach i koleżankach, którzy tworzyli niepodległościowy ruch ludowy, a których już z nami nie ma, jak np. wspaniałego działacza Henryka Bąka.

Cieszę się, że tak licznie uczciliśmy tych, którzy działali przed nami, a dzięki którym żyjemy teraz w wolnym kraju. Dlatego to nie jest święto jednej partii, ale wszystkich tych, którzy walczyli o niepodległą

Polskę. Tych synów polskiej wsi, którzy zawsze w sercu mają niepodległość i wolność.

Dla nas i dla wszystkich, którzy walczyli o wolną Polskę, zawsze była ważna polska ziemia. I chcę powiedzieć w imieniu całego rządu, w imieniu swoim, że polska ziemia dla nas jest świętością i będziemy robić wszystko, żeby była w rękach polskich i była uprawiana przez polskiego rolnika.

Uczestniczący w obchodach Ogólnopolskiego Święta Niepodległościowe-

go Ruchu Ludowego premier Mateusz Morawiecki zapewnił, że tak jak do tej pory rząd będzie wspierał rolników i polską wieś. Tak samo jak robił to w czasie suszy w latach 2018 i 2019, podczas pandemii, czy wspierając zakup nawozów, albo dopłacając do zboża.

To ważna deklaracja i potwierdzenie, że rząd działa w interesie polskiego rolnika. Jak stwierdził premier: „Nie ma silnej gospodarki bez silnego polskiego rolnictwa”.

Zgodnie z takim podejściem realizujemy największe wsparcie dla rolników, jakie miało miejsce do tej pory. To wsparcie osiągnęło poziom 10 mld zł. W trudnych czasach nie możemy postąpić inaczej. Dzięki polskim rolnikom mamy bowiem zapewnione bezpieczeństwo żywnościowe, jedno z podstawowych zabezpieczeń, do których jest zobowiązana każda władza w stosunku do swoich obywateli.

Dlatego nie możemy patrzeć na tę pomoc przez pryzmat wysokości zadysponowanych środków, ale powinniśmy ją postrzegać jako niezbędne działanie w zakresie bezpieczeństwa.

Mam nadzieję, że dziś, po pandemii COVID-19 i w sytuacji wywołanej ro-

syjską agresją na Ukrainę, już nikt nie ma wątpliwości, co znaczy wspieranie rolników i jak ważna jest odbudowa lokalnych rynków i lokalnego przetwórstwa. A te odbudowujemy. Trudno jednak powstrzymać się od refleksji, że tyle teraz czasu i środków musimy przeznaczać na to, co wcześniej zostało bezmyślnie zniszczone.

Cel jest jeden – rozwój polskiej wsi i bezpieczeństwo żywnościowe nas wszystkich.

Realizujemy największe wsparcie dla rolników, jakie miało miejsce do tej pory. To wsparcie osiągnęło poziom 10 mld zł.

Dzięki polskim rolnikom mamy zapewnione bezpieczeństwo żywnościowe, jedno z podstawowych zabezpieczeń, do których jest zobowiązana każda władza w stosunku do swoich obywateli.

Pomoc dla producentów zbóż i nasion oleistych

Rada Ministrów 16 maja 2023 r. przyjęła rozporządzenie wprowadzające korzystne zmiany w zakresie pomocy dla producentów zbóż i nasion oleistych, w związku z agresją Rosji na Ukrainę¹.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami:

- Wsparcie do sprzedanych zbóż będzie udzielane producentom rolnym do pierwszych 300 ha.
- Pomoc dotyczy sprzedaży do 30 czerwca 2023 r., udokumentowanej fakturami.
- Wprowadzono odrębne zasady ustalania limitów form pomocy dla spółdzielni produkcji rolnej albo spółdzielni rolników, tj. do pierwszych 300 ha przypadających na każdego członka spółdzielni.
- Dofinansowanie zakupu nawozów mineralnych również będzie udzielane do pierwszych 300 ha. Wsparcie wynosi 500 zł/ha gruntów ornych i 250 zł/ha łąki i pastwiska.

WSPARCIE NADZWYCZAJNE DLA SEKTORÓW ZBÓŻ I NASION OLEISTYCH

Sektory zbóż i nasion oleistych będą objęte następującym wsparciem:

- Rozszerzony został okres sprzedaży zbóż, za który można będzie ubiegać się o pomoc, z utrzymaniem stawek ustalonych wcześniej, tj. w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu². Do uzyskania dopłaty uprawnieni będą producenci rolni, którzy udokumentowali fakturami VAT sprzedaż:

- ✓ żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta, mieszanek zbożowych lub nasion rzepaku lub rzepiku w okresie od 1 grudnia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. (było: od 15 kwietnia do 15 czerwca 2023 r.);
  - ✓ kukurydzy w okresie od 15 kwietnia do 30 czerwca 2023 r. (okres sprzedaży od 1 grudnia 2022 r. do 14 kwietnia 2023 r. jest objęty wsparciem krajowym).
  - Przedłużony został termin składania wniosków o pomoc do ARiMR. Nabór będzie trwał od 1 czerwca do 15 lipca 2023 r. (było: od 1 do 30 czerwca 2023 r.).
  - Uszczegółowiono przepisy poprzez wskazanie, że w celu uzyskania pomocy rolnik może sprzedać zboże, rzepak i rzepik również rolnikom skupującym zboża lub nasiona oleiste w związku z prowadzoną przez nich produkcją zwierzęcą.
  - Rezygnuje się z ograniczenia warunku przyznania pomocy dla rolnika prowadzącego gospodarstwo rolne o powierzchni do 300 ha użytków rolnych, jednak ogranicza się pomoc do 300 ha powierzchni upraw. Wsparciem zostaną objęte też spółdzielnie produkcji rolnej albo spółdzielnie rolników (do pierwszych 300 ha przypadających na każdego członka spółdzielni).
- Stawki pomocy są zróżnicowane według gatunków roślin oraz regionalnie i wynoszą:

- w województwie lubelskim lub podkarpackim:
  - ✓ 1750 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, rzepaku lub rzepiku;
  - ✓ 1125 zł na 1 ha powierzchni upraw jęczmienia lub pszenżyta;
  - ✓ 875 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, owsa, mieszanek zbożowych;
- w województwie małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim lub podlaskim:
  - ✓ 1610 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, rzepaku lub rzepiku;
  - ✓ 1035 zł na 1 ha powierzchni upraw jęczmienia lub pszenżyta;
  - ✓ 805 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, owsa, mieszanek zbożowych;

Pomoc dotyczy sprzedaży do 30 czerwca 2023 r., udokumentowanej fakturami: kukurydzy, pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa, pszenżyta, mieszanek zbożowych lub nasion rzepaku lub rzepiku

- w pozostałych województwach:
  - ✓ 1400 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, rzepaku lub rzepiku;
  - ✓ 900 zł na 1 ha powierzchni upraw jęczmienia lub pszenżyta;
  - ✓ 700 zł na 1 ha powierzchni upraw żyta, owsa, mieszanek zbożowych.

POMOC DLA PRODUCENTÓW PSZENICY LUB KUKURYDZY

Pomoc dla producentów, którzy ponieśli dodatkowe koszty w wyniku braku stabilizacji na rynku pszenicy lub kukurydzy, to:

- podwyższenie stawek pomocy do sprzedanej od 1 grudnia 2022 r. do 14 kwietnia 2023 r. kukurydzy i pszenicy;
- objęcie pomocą producentów rolnych, którzy od 1 grudnia 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. sprzedali grykę.

Stawki pomocy są zróżnicowane według gatunków roślin oraz regionalnie i wynoszą:

- w województwie lubelskim lub podkarpackim:
  - ✓ 1375 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy;
  - ✓ 1750 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy;
  - ✓ 875 zł na 1 ha powierzchni upraw gryki;
- w województwie małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim lub podlaskim:
  - ✓ 1265 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy;
  - ✓ 1610 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy;
  - ✓ 805 zł na 1 ha powierzchni upraw gryki;
- w pozostałych województwach:
  - ✓ 1100 zł na 1 ha powierzchni upraw pszenicy;
  - ✓ 1400 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy;
  - ✓ 700 zł na 1 ha powierzchni upraw gryki.

POMOC DLA PRODUCENTÓW PSZENICY

Pomoc dla producentów pszenicy, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z zakłóceniami na rynku rolnym, to podwyższenie z 2200 zł/ha do 3025 zł/ha stawki pomocy do pszenicy sprzedanej od 15 maja do 30 czerwca 2023 r.

KREDYTY PŁYNNOŚCIOWE

Zróżnicowano wysokość kredytu i uzależniono okres spłaty od wysokości kredytu na następujących zasadach:

- 100 000 zł – kredyty na 36 miesięcy dla producentów rolnych prowadzących gospodarstwo rolne do 50 ha użytków rolnych;
- 200 000 zł – kredyty na 48 miesięcy dla producentów rolnych prowadzących gospodarstwo rolne o wielkości 50-100 ha użytków rolnych;
- 400 000 zł – kredyty na 60 miesięcy dla producentów rolnych prowadzących gospodarstwo rolne o wielkości powyżej 100 ha użytków rolnych.

Departament Rynków Rolnych
i Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich MRiRW
tel. 22 623 18 45

Zdjęcia: Curioso-, S.Leitenberger.Stock.adobe.com

¹ Rozporządzenie z 16 maja 2023 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem środka wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych dla sektorów zbóż i nasion oleistych (Dz. U. 2023 poz. 928); rozporządzenie z 16 maja 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. 2023 poz. 929).

² Rozporządzenie z 21 kwietnia 2023 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem środka wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych dla sektorów zbóż i nasion oleistych (Dz. U. 2023 poz. 762).

Więcej czasu na złożenie wniosków

Nabór w ramach WPR

Do 30 czerwca 2023 r. wydłużony został termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach II filara WPR.

W tym roku po raz pierwszy kampania przebiega według nowych zasad, wynikających z Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus podjął decyzję o wydłużeniu do 30 czerwca 2023 r. terminu składania wniosków o przyznanie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

■ Których wniosków dotyczy przedłużenie terminu?

Przedłużenie do 30 czerwca 2023 r. terminu składania wniosków dotyczy płatności bezpośrednich, przejściowego wsparcia krajowego oraz działań obszarowych

Termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich oraz płatności obszarowych w ramach II filara WPR został wydłużony do 30 czerwca 2023 r.

wych w ramach II filaru WPR.

Zmiany do wniosków również można będzie składać dłużej – do 17 lipca 2023 r.

■ Co w przypadku opóźnienia?

Wniosek o przyznanie płatności może być także złożony później – w terminie 25 dni kalendarzowych po 30 czerwca, tj. do 25 lipca 2023 r.

W przypadku opóźnienia będzie jednak stosowane zmniejszenie płatności w wysokości 1 proc. należnej kwoty płatności za każdy dzień roboczy.

Departament Komunikacji i Promocji
MRiRW

tel. 22 623 18 38

Zdjęcia: Fotolia, bNorbert3.Stock.adobe.com

BIULETYN INFORMACYJNY 6/2023

Kolejne nabory w ramach KPO

W czerwcu 2023 r. uruchomione będą trzy kolejne nabory w ramach inwestycji A1.4.1 *Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności*. Aby złożyć wniosek należy posiadać numer identyfikacyjny producenta rolnego nadawany przez ARiMR.

■ Wsparcie na zakup i montaż silosów

Od 5 czerwca 2023 r. do 5 lipca 2023 r. rolnicy będą mogli składać drogą elektroniczną do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wnioski na częściową refundację zakupu nowego silosa wraz z niezbędnym wyposażeniem. Refundacją będą mogły być objęte również koszty montażu i transportu.

Rolnik, aby otrzymać wsparcie musi posiadać:

- przyznane na 2022 r. płatności bezpośrednio w rozumieniu ustawy z 5 lutego 2015 r. o *płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego*;
- nadany numer identyfikacyjny EP w trybie przepisów ustawy z 18 grudnia 2003 r. o *krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności*;

● prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane w odniesieniu do działki ewidencyjnej, na której będzie znajdował się silos.

Wsparcia udziela się na przedsięwzięcia:

- które nie zostały rozpoczęte przed dniem złożenia wniosku o objęcie wsparciem (nie dotyczy przygotowania fundamentów/miejsca posadowienia silosa);
- których realizacja trwa nie dłużej niż 12 miesięcy od dnia zawarcia umowy o objęcie przedsię-

wzięcia wsparciem i nie dłużej niż do dnia 31 października 2024 r.;

- które obejmują co najmniej zakup nowego silosa.

Wsparcia udziela się do:

- 60% kosztów kwalifikowalnych w przypadku młodego rolnika;
- 50% kosztów kwalifikowalnych w przypadku rolnika, który nie jest młodym rolnikiem.

ARiMR będzie przyjmowała w formie papierowej wnioski o przyznanie wsparcia na przedsięwzięcia związane z rozwojem infrastruktury służącej do przechowywania i dystrybucji hurtowych ilości produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury.

O wsparcie może ubiegać się:

- osoba fizyczna;
- osoba prawna lub
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej lub
- podmiot, który zawarł umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Aby otrzymać wsparcie:

Do 5 lipca br. rolnicy mogą składać do ARiMR wnioski na częściową refundację zakupu nowego silosa wraz z niezbędnym wyposażeniem

Poziom udzielonego wsparcia wynosi nie więcej niż:

- 60 000 zł – w przypadku młodego rolnika;
- 50 000 zł – w przypadku rolnika, który nie jest młodym rolnikiem.

■ Wsparcie budowy lub modernizacji centrów przechowalniczo-dystrybucyjnych i rolno-spożywczych rynków hurtowych

Od 1 do 30 czerwca 2023 r.

● wnioskodawca musi mieć nadany numer identyfikacyjny (EP) w trybie przepisów ustawy z 18 grudnia 2003 r. o *krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności*;

- objęte wsparciem budynki, budowle, maszyny, urządzenia lub środki transportu nie będą wykorzystywane na potrzeby działalno-

ści w zakresie przetwarzania.

Ze wsparcia może skorzystać podmiot, który posiada status mikro-, małego, średniego albo dużego przedsiębiorstwa, w tym rolno-spożywcze rynki hurtowe. Podmiot musi wykonywać na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej jeden z wymienionych w tabeli rodzajów działalności gospodarczej.

Wsparcia udziela się na:

daży, wprowadzania do obrotu lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych,

✓ obiektów infrastruktury towarzyszącej związanej z wykonywaną działalnością w zakresie przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży, wprowadzania

● zakup i instalację nowych maszyn i urządzeń do przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży lub wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych;

● zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do go-

Lp.	Kod działalności zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności PKD	Nazwa działalności zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD)
1.	46.21.Z	Sprzedaż hurtowa zboża, nieprzetworzonego tytoniu, nasion i pasz dla zwierząt – z wyłączeniem sprzedaży hurtowej nieprzetworzonego tytoniu
2.	46.22.Z	Sprzedaż hurtowa kwiatów i roślin
3.	46.23.Z	Sprzedaż hurtowa żywych zwierząt
4.	46.31.Z	Sprzedaż hurtowa owoców i warzyw
5.	46.32.Z	Sprzedaż hurtowa mięsa i wyrobów z mięsa
6.	46.33.Z	Sprzedaż hurtowa mleka, wyrobów mleczarskich, jaj, olejów i tłuszczów jadalnych
7.	46.34. B	Sprzedaż hurtowa napojów bezalkoholowych – dotyczy wyłącznie sprzedaży hurtowej koncentratów, soków i nektarów owocowych, warzywnych i owocowo-warzywnych
8.	46.36.Z	Sprzedaż hurtowa cukru, czekolady, wyrobów cukierniczych i piekarskich – dotyczy wyłącznie sprzedaży hurtowej cukru
9.	46.37.Z	Sprzedaż hurtowa herbaty, kawy, kakao i przypraw – z wyłączeniem sprzedaży hurtowej przypraw
10.	46.38.Z	Sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skorupiaki i mięczaki
11.	52.10.B	Magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów – dotyczy wyłącznie usługowego zamrażania lub przechowywania produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury
12.	52.24.A, 52.24.B, 52.24.C	Przeładunek towarów – dotyczy wyłącznie załadunku, rozładunku i przeładunku towarów wyłącznie w zakresie produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury
13.	68.20.Z	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi – dotyczy wyłącznie wynajmu budynków niemieszkalnych, przeznaczonych na użytek handlu hurtowego artykułami rolno-spożywczymi umożliwianego przez rolno-spożywcze rynki hurtowe
14.	82.92.Z	Działalność związana z pakowaniem – dotyczy wyłącznie produktów rolnych, rybołówstwa i akwakultury

● budowę, w tym rozbudowę i nadbudowę, przebudowę lub remont:

✓ budynków i budowli przeznaczonych do przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprze-

do obrotu lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych, oraz gospodarowania odpadami i ochroną środowiska;

spodarki magazynowej oraz do przewozu i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury, a na terenie rolno-spożywczych rynków hurtowych – artykułów rolno-spożywczych.

Wsparcia nie udziela się na przedsięwzięcia dotyczące sprzedaży detalicznej, w tym również na przedsięwzięcia wykorzystywane na potrzeby sprzedaży detalicznej w przedsiębiorstwach powiązanych w rozumieniu art. 3 ust. 3 załącznika I do rozporządzenia nr 651/2014 z wnioskodawcą.

Kosztów kwalifikowalnym są koszty poniesione przez wnioskodawcę nie wcześniej niż od 1 lutego 2020 r. i nie później niż do 31 października 2025 r., przy czym koszty poniesione przed złożeniem wniosku będą refundowane jedynie w przypadku przedsięwzięć niezakończonych w dniu składania wniosku.

Wsparcie udzielane jest do wysokości limitu, który wynosi 15 000 000 zł na ostatecznego odbiorcę wsparcia.

Minimalna wysokość wsparcia na jedno przedsięwzięcie wynosi 250 000 zł.

■ Wsparcie infrastruktury redystrybucji żywności na cele społeczne

Od 1 do 30 czerwca 2023 r. ARiMR będzie przyjmowała w formie papierowej wnioski o przyznanie wsparcia dla banków żywności i organizacji pozarządowych prowadzących działalność polegającą na zbieraniu żywności wciąż zdatnej do spożycia i rozdzielaniu jej nieodpłatnie wśród osób potrzebujących, a działalność tych organizacji nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku.

Wsparcia udziela się na:

- zakup i instalację nowych maszyn i urządzeń lub wyposażenia do nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków;
- zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do go-

spodarki magazynowej oraz do redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków;

- budowę, w tym rozbudowę i nadbudowę, przebudowę lub remont:

- ✓ budynków i budowli przeznaczonych do nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności

Wsparcie można otrzymać także na zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do gospodarki magazynowej

na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków przez organizację,

- ✓ obiektów infrastruktury towarzyszącej związanej z wykonywaną działalnością w zakresie nieodpłatnego przechowywania, przetwarzania, przygotowania, redystrybucji żywności na cele społeczne lub wydawania bezpłatnych posiłków oraz w zakresie gospodarowania odpadami i ochroną środowiska.

Wsparcia udziela się na przedsięwzięcia, których realizacja trwa nie dłużej niż 18 miesięcy od dnia zawarcia umowy i nie dłużej niż do dnia 31 października 2025 r. Złożenie wniosku o płatność końcową jest potwierdzeniem zakoń-

czenia realizacji przedsięwzięcia.

Kosztów kwalifikowalnym są koszty poniesione przez wnioskodawcę nie wcześniej niż od 1 lutego 2020 r. i nie później niż do 31 października 2025 r.

Koszty poniesione przed złożeniem wniosku będą refundowane jedynie w przypadku przedsięwzięć niezakończonych w dniu składania wniosku.

Wsparcie udzielane jest do wysokości limitu, który wynosi 4 000 000 zł na ostatecznego odbiorcę wsparcia.

Minimalna wysokość wsparcia na jedno przedsięwzięcie wynosi 50 000 zł.

Zapraszamy do odwiedzenia strony <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/krajowy-planu-odbudowy-i-zwiekszenia-odpornosci>, gdzie można zapoznać się ze szczegółami dot. naborów wniosków oraz regulaminami wyboru przedsięwzięć.

Departament Strategii i Rozwoju

MRiRW

tel. 22 623 21 20

Zdjęcia: Fotolia, Chlorophylle.Stock.adobe.com

Fundusz Ochrony Rolnictwa

W myśl nowych przepisów¹ powstanie Fundusz, z którego będą wypłacane rekompensaty producentom rolnym. Otrzymają je ci producenci, którzy nie uzyskali zapłaty za produkty rolne sprzedane podmiotowi prowadzącemu działalność w zakresie skupu, przechowywania, obróbki lub przetworstwa produktów rolnych, który stał się niewypłacalny.

Fundusz będzie wyodrębnionym rachunkiem bankowym administrowanym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa (KOWR). KOWR będzie realizował następujące zadania:

- będzie upoważniony do dysponowania środkami Funduszu;
- zapewni obsługę prawną oraz techniczno-biurową Funduszu;
- będzie ustalał plan finansowy Funduszu oraz opracowywał sprawozdanie z jego realizacji.

■ Obowiązki podmiotów skupujących

Do wpłat na Fundusz w wysokości 0,125 proc. wartości netto nabywanych produktów rolnych będą zobowiązane podmioty skupujące produkty rolne od producentów rolnych. Oznacza to, że zobowiązane do wpłacania należności na rachunek Funduszu będą pierwsze podmioty skupujące produkty rolne.

Podmioty skupujące będą składać, bez żadnego wezwania, do dyrektora oddziału terenowego KOWR kwartalne deklaracje zawierające określenie rodzaju, ilości i wartości nabytych produktów rolnych stanowiących podstawę naliczenia wpłaty na Fundusz oraz kwotę należną do wpłaty.

W przypadku, gdy wysokość należnej wpłaty nie przekroczy dwudziestokrotności kosztów upomnienia w postępowaniu eg-

zekucyjnym (16 zł x 20 = 320 zł), należność zalicza się na poczet wpłat za kolejny kwartał.

Podmiot skupujący, składając deklarację, będzie na podstawie danych zawartych w deklaracji rejestrowany automatycznie w systemie księgowym KOWR i będzie dla niego tworzone konto rozliczeniowe.

Pierwsze wpłaty na Fundusz będą dokonywane przez podmioty skupujące produkty rolne począwszy od II kwartału 2024 r. za okres od 1 stycznia do 31 marca 2024 r.

■ Jak uzyskać rekompensatę?

O rekompensatę ze środków Funduszu producent rolny będzie mógł się ubiegać na podstawie wniosku, w razie nieuzyskania zapłaty za zbyte produkty rolne od podmiotu skupującego produkty rolne, który stał się niewypłacalny. W ustawie szczegółowo określono, kiedy ma miejsce niewypłacalność podmiotu skupującego.

Wniosek o rekompensatę producenci rolni będą składali do dyrektora oddziału terenowego KOWR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę producenta rolnego od 1 lutego do 31 marca roku następującego po roku, w którym ustalona została data niewypłacalności podmiotu lub od 1 lutego do 31 marca w drugim roku po roku, w którym ustalona została data niewypłacalności podmiotu.

Rekompensata będzie przyzna-

Fundusz zostanie dofinansowany ze środków budżetu państwa w pierwszych dwóch latach jego 50 mln zł i w 2024 r. w kwocie nie wyższej niż 100 mln zł

wana w drodze decyzji administracyjnej dyrektora oddziału terenowego KOWR właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę danego producenta rolnego, która będzie wydawana do 30 czerwca.

Rekompensata będzie wypłacana w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna. Kwota będzie iloczynem określonej przez ministra właściwego do spraw rynków rolnych, w drodze rozporządzenia, procentowej stawki rekompensaty i kwoty wierzytelności netto za zbyte produkty rolne.

■ Kwota rekompensaty

Rozporządzenie informujące o stawce rekompensaty obowiązującej w danym roku będzie wydawane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi corocznie, w terminie do 31 maja.

Wyjątkiem będzie rok 2023, w którym będą wypłacane rekompensaty z tytułu braku zapłaty za produkty rolne podmiotom sku-

pującym, które w 2022 r. stały się niewypłacalne. Producenci rolni będą składać wnioski do KOWR w sierpniu 2023 r.

Rozporządzenie z procentową stawką naliczania rekompensaty Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyda do 15 września 2023 r. w celu wydania przez KOWR decyzji o kwocie rekompensaty do 30 września 2023 r., co umożliwi bezzwłoczną wypłatę rekompensat.

■ Postępowanie w przypadku niewypłacalności podmiotu skupującego

KOWR przed przyznaniem rekompensaty ze środków Funduszu wystąpi do podmiotu skupującego produkty rolne, który jest niewypłacalny, o potwierdzenie braku wypłaty z tytułu należności za zbyte temu podmiotowi produkty rolne. Jeżeli należności na rzecz producentów rolnych powstaną po dacie niewypłacalności podmiotu skupującego produkty rolne, ten podmiot, syndyk lub inna osoba sprawująca zarząd nad majątkiem tego podmiotu będzie zobowiązany do sporządzenia i złożenia Dyrektorowi Generalnemu KOWR wykazu uzupełniającego producentów rolnych wraz z kwotami netto należności za sprzedane przez tych producentów produkty rolne.

W przypadku nieprzekazania przez podmiot skupujący wykazu producentów rolnych dyrektorowi oddziału terenowego KOWR oraz niepowiadomienia producentów rolnych ten podmiot, syndyk lub inna osoba sprawująca zarząd nad majątkiem tego podmiotu będzie obowiązana do zapłaty kary pieniężnej ustalonej w wysokości uzależnionej od okresu opóźnienia, jednak nie wyższej niż 10 tys. zł.

Wypłata środków z Funduszu na rzecz producentów rolnych z tytułu braku zapłaty za zbyte pro-

dukty rolne spowoduje przejście z mocy prawa na KOWR wierzytelności do wysokości wypłaconych rekompensat. Koszty związane z odzyskiwaniem przez KOWR środków z tytułu wypłaconych rekompensat będą pokrywane ze środków Funduszu. Do dochodzenia roszczeń z tytułu wypłaconych środków z Funduszu będą stosowane przepisy dotyczące dochodzenia należności przez producentów rolnych.

Wydatki Funduszu nie będą mogły przekroczyć kwoty środków funduszu zgromadzonych na rachunku bankowym.

■ Finansowanie działań KOWR

W związku z realizacją przez KOWR zadań w zakresie dysponowania środkami Funduszu w ustawie określono, że na pokrycie kosztów realizacji tego zadania na rzecz KOWR z Funduszu będzie odprowadzana kwota w wysokości 2,5 proc. wpływów na rachunek Funduszu (bez kwot z dotacji budżetowej). Kwoty rekompensat wypłaconych na podstawie ustawy będą zwolnione z podatku dochodowego.

Fundusz zostanie dofinansowany ze środków budżetu państwa w pierwszych dwóch latach jego funkcjonowania, tj. w roku 2023 w kwocie nie wyższej niż 50 mln zł i w 2024 r. w kwocie nie wyższej niż 100 mln zł.

Program pomocy dotyczący utworzenia Funduszu Ochrony Rolnictwa został przedstawiony do notyfikacji Komisji Europejskiej.

Departament Budżetu

MRiRW

tel. 22 623 20 21

Zdjęcie: nanomanpro.Stock.adobe.com

funkcjonowania: w 2023 r. w kwocie nie wyższej niż

¹ Ustawa o Funduszu Ochrony Rolnictwa z dnia 9 maja 2023 r.

Paliwo rolnicze w 2023 r.

Niższe koszty zakupu

Zgodnie z nowymi przepisami¹ producenci rolni otrzymają dodatkową pomoc dotyczącą zakupu paliwa rolniczego. Wprowadzenie zmian w ustawie umożliwi zwiększenie limitu zużycia oraz stawki zwrotu kosztów zakupu oleju napędowego.

Producenci rolni otrzymają następujące dodatkowe formy pomocy:

- dodatkowy limit zużywanego oleju napędowego dla producentów świń, owiec, kóz i koni;
- dodatkową pomoc zwiększającą stawkę zwrotu kosztów zakupu oleju napędowego (ON) zakupionego w okresie od 1 lutego do końca lipca 2023 r. do pozostałego w dyspozycji producenta rolnego limitu na II nabór wniosków o 0,54 zł/litr ON, tj. do kwoty do 2 zł/ liter ON.

■ Limity

Roczny limit przysługujący do wyliczenia zwrotu podatku akcyzowego będzie wynosił:

- dla producentów świń – 4 litry od każdej sztuki świń liczonej jako średnia roczna liczby świń będących w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku;
- dla producentów owiec, kóz i koni – 40 litrów na 1 dużą jednostkę przeliczeniową owiec, kóz lub koni będących w posiadaniu producenta rolnego w roku poprzedzającym rok, w którym został złożony wniosek o zwrot podatku. Wartości współczynników przeliczeniowych sztuk owiec, kóz i koni na duże jednostki przeliczeniowe określone zostały w załączniku do ustawy, a zostały opracowane przy wykorzystaniu współczynni-

ków zastosowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów².

■ Obowiązkowe informacje

Producent świń, owiec, kóz i koni będzie zobowiązany do:

- złożenia we wniosku o zwrot podatku oświadczenia o średniej rocznej liczbie świń lub średniej rocznej liczbie dużych jednostek

je kierownik biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Aktualnie kierownicy biur powiatowych Agencji wydają takie dokumenty posiadaczom bydła.

■ Zasady składania wniosków

W 2023 r. producenci rolni będą wnioskowali o zwrot podatku w odniesieniu do świń, owiec, kóz i koni w drugim terminie składania wniosków o zwrot podatku, tj. od 1 do 31 sierpnia.

Wzór wniosku dla producentów świń, owiec, kóz i koni zostanie

Producenci świń, owiec, kóz i koni otrzymają dodatkowy limit zużywanego oleju napędowego

przeliczeniowych owiec, kóz i koni będących w posiadaniu producenta rolnego;

- dołączenia dokumentu zawierającego informację o liczbie świń albo o liczbie dużych jednostek przeliczeniowych owiec, kóz lub koni będących w posiadaniu producenta rolnego; dokument wyda-

udostępniiony na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w Biuletynie Informacji Publicznej.

Do wniosków producenci świń, owiec, kóz i koni mogą dołączyć faktury VAT albo ich kopie wystawione od 1 sierpnia 2022 r. do 31 lipca 2023 r., stanowiące do-

wód zakupu oleju napędowego w okresie 12 miesięcy poprzedzających miesiąc złożenia wniosku.

W 2023 r. producent rolny prowadzący chów lub hodowlę koni będzie składać oświadczenie o średniej rocznej liczbie dużych jednostek przeliczeniowych koni w swoim gospodarstwie.

■ Większe stawki pomocy

Ze względu na wysokie koszty za-

kupu oleju napędowego w 2023 r. w II naborze wniosków o zwrot podatku dotacja do 1 litra zakupionego oleju napędowego wyniesie 2 zł. Natomiast maksymalna stawka zwrotu podatku może wynieść 1,46 zł za litr oleju napędowego (uwzględniając w podatkach również opłatę paliwową i emisyjną) i dodatkową pomoc w wysokości 0,54 zł na 1 litr zakupionego oleju napędowego.

Trzymaliśmy już zgodę Komisji Europejskiej na zastosowanie tej formy pomocy.

Departament Budżetu MRiRW
tel. 22 623 20 21

Zdjęcie: Suren.Stock.adobe.com

¹ Ustawa z dnia 9 maja 2023 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej.

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie „Programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu” (Dz. U. 2023 poz. 244).

Produkcja materiału siewnego w 2022 roku

Jednym z kluczowych zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) jest nadzór nad systemem kwalifikacji materiału siewnego w Polsce. Nadzór realizowany jest poprzez ocenę plantacji nasiennych i jakości wyprodukowanego materiału siewnego oraz poprzez kontrolę podmiotów działających w ramach udzielonych akredytacji. W krajowej produkcji materiału siewnego w ujęciu wieloletnim widać wyraźną tendencję wzrostu wielkości zakwalifikowanej powierzchni plantacji nasiennych.

Obserwowana w ujęciu wieloletnim tendencja wzrostu wielkości zakwalifikowanej powierzchni plantacji nasiennych (o 27 proc. od 2013 r.) podlega okresowym wahaniom. Przykładem jest ostatni rok, gdy nastąpił ponad 11-procentowy spadek zakwalifikowanej powierzchni plantacji nasiennych roślin rolniczych z 165 814,5 do 146 598,8 ha.

Wahania wielkości zakwalifikowanych upraw nie są jednakowe we wszystkich grupach roślin. Wbrew obserwowanej w ostatnim roku ogólnej tendencji spadku – w grupie roślin bobowatych drobnonasiennych stwierdzono 23-procentowy wzrost.

■ Oceny plantacji nasiennych w 2022 r. w liczbach

W 2022 r. PIORiN ogółem oceniła 20 090 plantacji nasiennych roślin rolniczych o łącznej powierzchni 153 442,9 ha. Z tego zakwalifikowano 19 041 plantacji o powierzchni 146 583,3 ha. Średni procent dyskwalifikacji plantacji roślin rolniczych wyniósł 4,5.

Dominującą powierzchnię zajmowały rośliny zbożowe (70 943 ha), w tym pszenica ozima, której powierzchnia zgłoszona do oceny przekroczyła 28 000 ha oraz pszenżyto ozime, uprawiane na powierzchni blisko 12 000 ha.

Niemal równorzędne znaczenie w produkcji nasiennej mają rośliny

pastewne, których łączna powierzchnia przekroczyła 67 000 ha. W tej grupie dominujące znaczenie ma produkcja nasiennej roślin wiechlinowatych, uprawianych w ostatnim roku na powierzchni 31 518,2 ha.

Na uwagę zasługują też dwa gatunki roślin pastewnych, zaliczane do tzw. innych rolniczych – rzodkiew oleista i facelia błękitna, z których ta ostatnia reprodukowana była na 2773 plantacjach o powierzchni blisko 13 000 ha.

Specyficzną gałąź nasiennictwa stanowi produkcja materiału siewnego ziemniaka, która objęta w ostatnim roku obszar blisko 6000 ha. Z tego ponad 75 proc. było zlokalizowanych w trzech województwach: zachodniopomorskim, pomorskim i kujawsko-pomorskim. W 2022 r. łącznie wytwarzano sadzeniaki ziemniaka 170 odmian – to o 18 odmian mniej niż w roku ubiegłym oraz o 45 mniej niż w 2020 r. Obserwuje się tendencję spadkową liczby odmian ziemniaka zgłaszanych do oceny. Plantacje o łącznej powierzchni dla odmiany powy-

żej 100 ha obsadzone zostały 19 odmianami na 981 plantacjach nasiennych o łącznej powierzchni 3340,12 ha, co stanowiło 57 proc. ogólnej powierzchni plantacji nasiennych sadzeniaków ziemniaka. Trzy odmiany o największym udziale w produkcji to Innovator, Vineta i Colomba.

W opozycji do rosnącej produkcji kwalifikowanego materiału siewnego roślin rolniczych, w grupie roślin warzywnych od wielu lat jest widoczny niemal całkowity brak zainteresowania produkcją kwalifikowanego materiału siewnego. Ciężar produkcji nasion warzyw przesunięty został niemal całkowicie w kierunku wytwarzania kategorii standard. W efekcie opisanych tendencji, w okresie sprawozdawczym objętych oceną urzędową było 12 plantacji upraw nasiennych gatunków warzywnych o łącznej powierzchni 16,5 ha.

Dyskwalifikacja plantacji nasienych w tej grupie sięgnęła 6 proc.

■ Wielkość produkcji nasiennej w poszczególnych województwach

Koncentracja produkcji na terenie kraju od lat pozostaje niezmienna. W 2022 r. produkcja nasiennej na największej powierzchni – prawie 26 tys. ha – była prowadzona w województwie wielkopolskim. Kolejne miejsca zajmują województwa: warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, pomorskie, dolnośląskie, kujawsko-pomorskie oraz opolskie.

Średnia wielkość plantacji nasiennych w kraju wyniosła 7,6 ha i praktycznie od kilku lat utrzymuje

się na tym samym poziomie. Średnia ta została znacznie przekroczona w województwach: warmińsko-mazurskim, opolskim, lubuskim, zachodniopomorskim, dolnośląskim oraz – w mniejszym stopniu – w województwach: wielkopolskim pomorskim i kujawsko-pomorskim.

Na etapie przygotowania materiału siewnego do obrotu przeprowadzana jest jego ocena laboratoryjna pod kątem spełniania wymagań jakościowych

Największe rozdrobnienie produkcji, podobnie jak w latach poprzednich, wystąpiło w województwach: łódzkim, lubelskim, podlaskim i świętokrzyskim.

Udział kwalifikatorów akredytowanych przez PIORiN, dokonujących oceny polowej plantacji nasiennych w 2022 r., wyniósł średnio na terenie całego kraju 75,3 proc.

■ Ocena laboratoryjna materiału siewnego

Na etapie przygotowania materiału siewnego do obrotu przeprowadzana jest jego ocena laboratoryjna pod kątem spełniania wymagań jakościowych. Badane są: zdolność kiełkowania, czystość, wilgotność, zdrowotność.

Od 1 stycznia 2021 r., po konsolidacji laboratoriów Inspekcji, ocena materiału siewnego jest realizowana w Centralnym Laboratorium Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Zapewnia to lepszą dostępność laboratoriów, dzięki wyeliminowaniu barier ograniczających zakres

działalności do poszczególnych województw. Ponadto gwarantuje najwyższy poziom profesjonalizmu, wynikający z certyfikatów Polskiego Centrum Akredytacji i Międzynarodowego Związku Oceny Nasion (ISTA).

Co więcej, 31 laboratoriów, należących do przedsiębiorców prowadzących obrót materiałem siewnym, uzyskało akredytację i prowadzi ocenę jakości materiału siewnego pod nadzorem Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

■ Ocena materiału siewnego w liczbach

W 2022 r. w grupie roślin rolniczych odnotowano zmiany w od-

niesieniu do liczby ocenionych partii materiału siewnego. Największą zmianę stanowił 34-procentowy spadek liczby ocenionych roślin oleistych i włóknistych. Było to wynikiem zmniejszonej liczby zgłoszonych do oceny partii materiału siewnego konopi i gorczycy białej.

Dla zbóż odnotowano niewielki, 2-procentowy spadek liczby ocenionych partii. Stwierdzono natomiast 78-procentowy wzrost liczby ocenionych partii materiału siewnego buraka.

W konsekwencji, ogółem liczba ocenionych partii materiału siewnego roślin rolniczych i warzywnych w 2022 r. spadła o 665 szt., co stanowi 3 proc. w stosunku do roku poprzedniego.

Tendencje obserwowane w strukturze plantacji nasieniowych mają swoje odbicie w ilości materiału siewnego zgłaszanego do oceny laboratoryjnej. Nie dziwi zatem fakt, że największy udział w ocenie laboratoryjnej materiału siewnego przypada roślinom zbożowym – 12 856 partii oraz pastewnym – 5126 partii.

Wśród roślin zbożowych dominującą pozycję zajmują dwa gatunki zbóż ozimych – pszenica zwyczajna i pszenżyto, zakwalifikowane w ilości odpowiednio 143 154 i 54 641 ton, co stanowi łącznie 62 proc. zakwalifikowanego materiału siewnego wszystkich zbóż.

W grupie roślin pastewnych czołową pozycję zajmuje materiał siewny traw zakwalifikowany w ilości blisko 22 000 ton.

Odzwierciedleniem zanikającej produkcji polowej kwalifikowane-

go materiału siewnego roślin warzywnych jest liczba partii zgłaszanych do oceny, która w ostatnim roku wyniosła 12, o łącznej masie 21,2 ton.

o masie 212 129,3 ton, z czego zdyskwalifikowano ogółem 637 partii, o łącznej masie 11 927,2 ton, co stanowi 3 proc.

Należy zauważyć znaczną poprawę w ostatnich dwóch latach jakości zgłaszanego do oceny materiału siewnego konopi. Odzwierciedleniem jest istotny spadek poziomu dyskwalifikacji, który w 2022 r. wyniósł 13,8 proc.

■ Ilość ocenionego materiału siewnego w poszczególnych województwach

Rozkład geograficzny liczby i masy ocenionych partii w roku sprawozdawczym był tradycyjny, tj. najczęściej prób do tzw. oceny pierwotnej (w celu kwalifikacji) partii materiału siewnego roślin rolniczych pobrano w województwach: wielkopolskim, kujawsko-pomorskim, łódzkim, dolnośląskim. Najmniej natomiast pobrano w województwach: podlaskim, podkarpackim, lubuskim i śląskim.

Udział laboratoriów akredytowanych w ocenie materiału siewnego roślin rolniczych w większości województw był zbliżony do notowanego w roku poprzednim. Największy udział w ocenie materiału siewnego roślin rolniczych – przekraczający średnią krajową, tj. 54 proc. – mają laboratoria akredytowane w województwach: wielkopolskim, warmińsko-mazurskim, małopolskim, dolnośląskim i lubelskim.

W 2022 r. PIORiN ogółem oceniła 20 090 plantacji nasieniowych roślin rolniczych o łącznej powierzchni 153 442,9 ha

Ogółem w Centralnym Laboratorium przeprowadzono urzędową ocenę 8689 partii materiału siewnego roślin rolniczych kategorii elitarny i kwalifikowany o łącznej masie 181 318,5 ton oraz w laboratoriach akredytowanych 10 311 par-

Biuro Dyrektora Generalnego
PIORiN
tel. 22 652 92 42

Zdjęcia: Luchschenf.Stock.adobe.com,
archiwum PIORiN

Zasady kontroli granicznych IJHARS

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) na mocy ustawy z 21 grudnia 2000 r. o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych (Dz. U. 2022 r. poz. 1688 ze zm.), (dalej: ustawa o jhars), sprawuje nadzór nad jakością handlową artykułów rolno-spożywczych, w tym przeprowadza graniczną kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich Unii Europejskiej oraz spoza państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stron umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.

Jakość handlowa są to cechy artykułu rolno-spożywczego dotyczące jego właściwości organoleptycznych, fizykochemicznych i mikrobiologicznych w zakresie technologii produkcji, wielkości lub masy oraz wymagania wynikające ze sposobu produkcji, opakowania, prezentacji i oznakowania, nieobjęte innymi wymaganiami: sanitarnymi, weterynaryjnymi lub fitosanitarnymi. IJHARS nie bada parametrów zdrowotnych i fitosanitarnych, np. pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich oraz zawartości mykotoksyn w żywności. Badanie parametrów zdrowotnych należy do kompetencji: Państwowej Inspekcji Sanitarnej – w zakresie żywności pochodzenia roślinnego, Inspekcji Weterynaryjnej – w zakresie pasz i Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa – w zakresie fitosanitarnego materiału siewnego.

Kontroli granicznej w zakresie jakości handlowej podlegają artykuły rolno-spożywcze przeznaczone na cele spożywcze, wyszczególnione w przepisach krajowych, tj. w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 18 stycznia 2013 r. w sprawie wykazu artykułów rolno-spożywczych przywożonych z zagranicy oraz ich minimalnych ilości podlegających kontroli jakości handlowej (Dz. U. 2020 r. poz. 1934), (dalej: rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi).

IJHARS przeprowadza graniczną kontrolę jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych przywożonych spoza państw członkowskich UE oraz spoza państw członkowskich EFTA

Sposób prowadzenia kontroli jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych regulują przepisy ustawy o jhars. W ramach kontroli granicznej zbóż pracownicy IJHARS sprawdzają dokumentację umożliwiającą identyfikację artykułu rolno-spożywczego, atesty jakościowe oraz wyniki badań la-

boratoryjnych odnoszące się do jakości handlowej kontrolowanej partii. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi kontroli IJHARS podlega każda partia wymienionych w rozporządzeniu artykułów rolno-spożywczych. Podczas kontroli jakości handlowej zbóż na miejscu przeprowadzana jest ocena organoleptyczna. Czynności kontrolne obejmują sprawdzenie m.in. następujących parametrów: zapach, wilgotność, zagrzenie, obecność szkodników i ich pozostałości.

Punkty kontroli na przejściach granicznych zostały wyposażone w sprzęt umożliwiający ocenę jakości zbóż na miejscu.

W przypadku stwierdzenia podczas granicznych kontroli niewłaściwej jakości handlowej importowanych zbóż przeznaczonych na cele spożywcze – zgodnie z art. 30 ust. 1 ustawy o jhars organy Inspekcji JHARS wydają decyzje zakazujące wprowadzenia do obrotu artykułu rolno-spożywczego.

Organy IJHARS – Wojewódzki Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych w Lublinie oraz w Kielcach – złożyły łącznie 5 zawiadomień do organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa

w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w toku kontroli podmiotów prowadzących obrót importowanym zbożem.

**Biuro Strategii i Kontroli Wewnętrznej
GIJHARS
tel. 22 255 78 30**

Zdjęcie: 07photo.Stock.adobe.com

Punkt Kontaktowy ds. oszustw żywnościowych

W Unii Europejskiej obowiązuje jeden z najwyższych standardów bezpieczeństwa żywności na świecie. W dużej mierze jest to zasługa obowiązujących przepisów prawa, dotyczących zapewnienia bezpieczeństwa żywności i pasz. Punkt Kontaktowy ds. oszustw żywnościowych w Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (GIJHARS) jest odpowiedzialny za wymianę powiadomień dotyczących oszukańczych praktyk w łańcuchu rolno-spożywczym.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji Europejskiej¹ ustanowiło sieć powiadamiania i współpracy ACN (ang. Alert and Cooperation Network), w której skład wchodzi:

- sieć systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF (ang. Rapid Alert System for Food and Feed);
- sieć współpracy i pomocy administracyjnej AAC (ang. Administrative Assistance and Cooperation);
- sieć na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu FN (ang. Fraud Network).

■ System iRASFF

Jako narzędzie wspomagające wymianę informacji w ramach sieci ACN ustanowiono system iRASFF. Jest to aplikacja internetowa, za pośrednictwem której wszystkie kraje członkowskie UE oraz Norwegia, Islandia, Szwajcaria i Lichtenstein mogą przekazywać powiadomienia dotyczące ryzyka związanego z żywnością, materiałami mającymi kontakt

z żywnością i paszami oraz w zakresie obszarów, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE)².

Konsolidacja informacji wymienianych poprzez system iRASFF znacząco wpłynęła na skuteczność działań podejmowanych przez właściwe organy w odniesieniu do powiadomień, zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym.

Polskie służby podejmują działania mające zapewnić odpowiedni poziom bezpieczeństwa i jakości produktów dostępnych na rynku dla konsumenta oraz skutecznie przeciwdziałać nieuczciwym praktykom.

w Polsce pomiędzy Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych, Inspekcją Sanitarną, Inspekcją Weterynaryjną oraz Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Pozwoliło to na znaczne usprawnienie wymiany informacji dotyczących zgłoszeń nieprawidłowości o charakterze transgranicznym, przekazywanych poprzez system iRASFF.

■ Działalność Punktu Kontaktowego w GIJHARS

Punkt Kontaktowy ds. oszustw żywnościowych, wyznaczony w Głównym Inspektoracie Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spo-

Mięso oraz przetwory mięsne znalazły się na drugim miejscu pod względem liczby wpływających zgłoszeń

Wśród usprawnień systemowych, które udało się zrealizować w 2022 r., do najważniejszych należy wypracowanie wspólnych wytycznych dotyczących działania sieci powiadamiania i współpracy

żywczych (GIJHARS), jest odpowiedzialny za wymianę powiadomień dotyczących oszukańczych praktyk w łańcuchu rolno-spożywczym w ramach sieci FN w iRASFF.

Polska otrzymała za pomocą systemu iRASFF 284 powiadomienia z innych krajów, z czego 56 proc. stanowiły powiadomienia do podjęcia działań. Największa liczba powiadomień skierowanych do Polski w 2022 r. wpłynęła z Niemiec (75), Austrii (25), Belgii (20), Holandii (19) oraz Słowacji (18). Blisko 44 proc. wszystkich zgłoszeń stanowiły powiadomienia o fałszowaniu, czyli dotyczące podejrzenia stosowania przez podmioty nieuczciwych praktyk rynkowych.

■ Czego dotyczą powiadomienia?

W 2022 r. powiadomienia wpływające do Punktu Kontaktowego dotyczyły najczęściej żywych zwierząt (ok. 25 proc.). Ich przedmiotem były przemieszczenia zwierząt zarówno pomiędzy krajami UE, jak i z krajów trzecich. Było to związane z działaniami podejmowanymi przez państwa członkowskie UE w ramach skoordynowanego planu kontroli dotyczącego zwalczania nielegalnego handlu zwierzętami domowymi. Celem planu, realizowanego również w 2023 r., jest ochrona zdrowia publicznego i zdrowia zwierząt poprzez: wykrywanie nieprawidłowości oraz identyfikację przypadków fałszowania dokumentów urzędowych i transportu zwierząt w celach handlowych, deklarowanego na granicy jako przemieszczanie o charakterze niekomercyjnym.

Mięso oraz przetwory mięsne znalazły się na drugim miejscu pod względem liczby wpływających zgłoszeń (18 proc.). Wśród najczęściej zgłaszanych nieprawi-

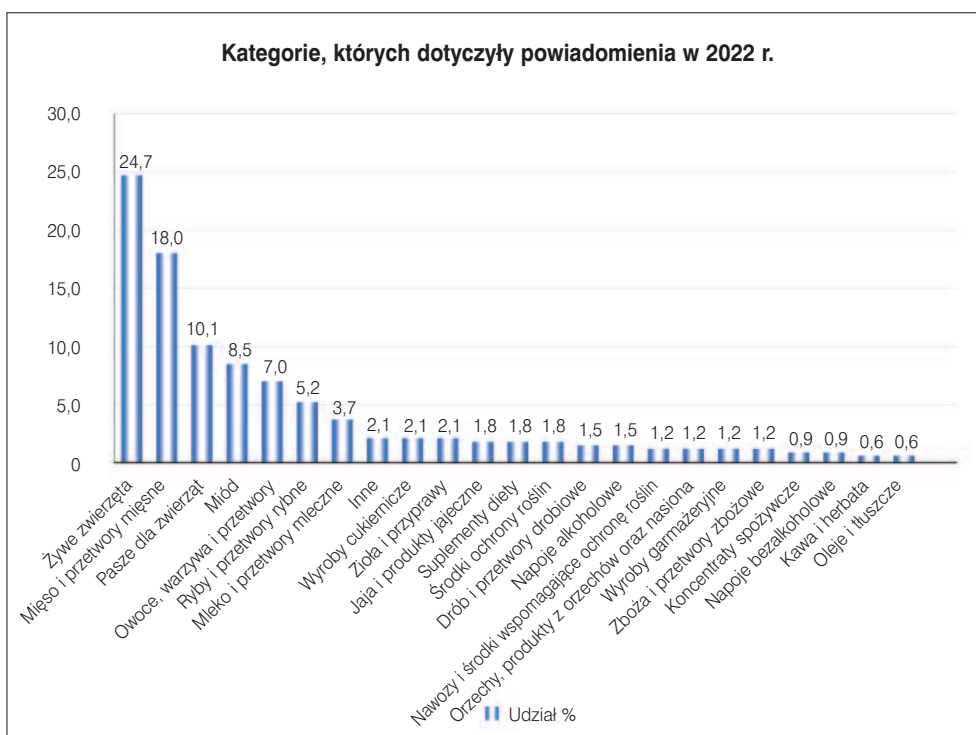
dłowości w tej kategorii można wymienić błędy oznakowania produktów oraz obecność niedeklarowanych składników. Zgłaszane są również zastrzeżenia dotyczące jakości sprzedawanego mięsa.

Około 10 proc. zgłoszeń dotyczyło pasz dla zwierząt. Częstym problemem była niezgodność faktycznej zawartości produktu z podanym składem. W przypadku karmy dla zwierząt najczęściej

produktów w zalewie i stwierdzenia obecności niedeklarowanych składników.

Rosnąca z roku na rok liczba zgłoszeń dotycząca nieprawidłowości może niepokoić, jednak czy powinna? Współpraca krajowych i zagranicznych instytucji w oparciu o nowoczesne systemy oraz świadomość obywateli UE w zakresie nadużyć w sektorze rolno-spożywczym sprawia, że oszustwa są szybciej i częściej wykrywane. Po-

Kategorie, których dotyczyły powiadomienia w 2022 r.

drogie składniki są zastępowane tańszymi, przez co zwierzę otrzymuje źle zbilansowany pokarm.

Polska przekazała za pośrednictwem systemu iRASFF 44 powiadomienia, z czego 64 proc. stanowiły powiadomienia w celu podjęcia działań w innych krajach. Najczęściej zgłaszane były zastrzeżenia dotyczące jakości pasz dla zwierząt (ok. 23 proc.) oraz warzyw, owoców i ich przetworów (ok. 20 proc.). Zgłoszone przez Polskę nieprawidłowości dotyczyły np. braków w oznakowaniu produktu, zaniżonych mas netto

maga to zapewnić bezpieczeństwo konsumentów i uczciwą konkurencję dla przedsiębiorców.

Główny Inspektorat Jakości Handlowej
Artykułów Rolno-Spożywczych
tel. 22 623 29 00

Zdjęcie: Sergey Ryzhov/Stock.adobe.com

¹ Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2019/1715 z dnia 30 września 2019 r. ustanawiające przepisy dotyczące funkcjonowania systemu zarządzania informacjami w zakresie kontroli urzędowych oraz jego składników systemowych (rozporządzenie w sprawie systemu IMSOC).

² Art. 1 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/625.

Odmiany regionalne w sektorze spożywczym

Od kilku lat obserwuje się trend powrotu na polskie pola odmian regionalnych. Są to dawne odmiany roślin rolniczych i warzywnych, związane z regionem kraju, gdzie były tradycyjnie uprawiane i naturalnie się do miejscowych warunków przystosowały. Są one wciąż żywe w pamięci osób zamieszkujących dany region. Obecnie istnieje możliwość ich rejestracji, sprzedaży nasion, a w konsekwencji – powrót do ich uprawy. To szansa dla producentów i rolników oraz korzyść dla konsumentów.

Odmiany regionalne i amatorskie cieszą się coraz większą popularnością wśród polskich rolników. Jako odmiany niżej plonujące są one objęte wsparciem z PROW 2014-2020 i PS WPR 2023-2027. Korzyścią z ich uprawy jest ponadto zwiększenie bioróżnorodności oraz możliwość poszerzenia oferty sprzedażowej o nowe produkty.

Sektor spożywczy wzbogacił się o produkty pochodzące właśnie z tych odmian, uprawianych głównie w systemie ekologicznym. Walory smakowe i zdrowotne sprawiły, że stanowią one bazę do wytwarzania produktów zgodnie z tradycyjnymi recepturami.

■ Odmiany regionalne w ekologicznej produkcji żywności

Rolnicy ekologiczni chętnie sięgają po odmiany regionalne. Ten rodzaj produkcji rolniczej, ciesząc się coraz większym zainteresowaniem, daje m.in. możliwość poszerzenia różnorodności upraw, stwarzając jednocześnie szansę dla dawnych i zapomnianych gatunków i odmian na ponowne ich wprowadzenie do produkcji.

Nie wszystkie odmiany współ-

czesne są odpowiednie do uprawy w systemie ekologicznym. Obecnie w Polsce popyt na żywność ekologiczną jest większy niż możliwości produkcyjne i sukces-

odmian i gatunków kierują się głównie wysokością plonu i korzyściami ekonomicznymi, od kilku lat obserwuje się trend objawiający się powrotem na polskie pola gatunków i odmian dawnych. W uprawach ponownie możemy spotkać odmiany pszenicy zwyczajnej ozimej wyhodowanej przed II wojną światową. Są one szczególnie przydatne w produkcji ekologicznej, jednak w rolnictwie konwencjonalnym również jest dla nich miejsce. Odmiany te mogą także stanowić cenną pulę genową dla wykorzystania w hodowli twórczej.

Pszenica regionalna Ostka Gruboziarnista Grodkowicka

sywnie się zwiększa zarówno na rynku wewnętrznym, jak i na rynkach eksportowych.

■ Powrót dawnych gatunków na polskie pola

Mimo że rolnicy podczas wyboru

Wśród odmian regionalnych, które ponownie trafiły do uprawy, znalazły się 4 odmiany pszenicy, pochodzące z dawnej hodowli Zakładu Doświadczalnego w Grodkowicach oraz przechowywane w kolekcji Banku Genów Instytutu

Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowego Instytutu Badawczego: Ostka Gruboziarnista Grodkowicka, Ostka Grodkowicka, Squarehead Grodkowicka i Almari.

dzonych badań wynika, że mąki uzyskane z ziarna odmian regionalnych doskonale sprawdzają się podczas wypieku. Obecnie istnieje możliwość zakupu takiej mąki

znajdują się składniki mineralne, błonnik pokarmowy, białko i witaminy z grupy B (B1, B2, B3, B6). Ziarno pszenicy jest także źródłem antyoksydantów. Wysoka zawar-

tość substancji bioaktywnych powoduje, że ziarno i produkty z dawno nieuprawianych pszenic można określić mianem prozdrowotnych. Nic zatem dziwnego, że zboża te mają znaczny udział w wytwarzaniu szerokiego asortymentu produktów typu „bio” i „eko”, np. makaronów, mąki, otrębów, kasz i płatków.

Dla odmian współczesnych atrybut wysokiego plonu jest bardzo istotny. Często jednak wyżej bywają cenione walory smakowe i odporność na niekorzystne warunki

środowiskowe. Źródłem tych cech dla współczesnej hodowli mogą być odmiany dawne, lokalne i regionalne.

■ Propagowanie odmian regionalnych

Choć rolnicy coraz częściej sięgają po stare odmiany, ich udział na rynku jest nadal niewielki. Istnieje zatem konieczność ich propagowania. Zakład Doświadczalny IHAR Grodkowice aktywnie uczestniczy w takich działaniach, prowadząc szkolenia czy konferencje i upowszechniając swoją działalność w mediach społecznościowych.

Główny Inspektorat Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych
tel. 22 623 29 00

Zdjęcia: IHAR-PIB Oddz. Grodkowice,
Trojan74.Stock.adobe.com

BIULETYN INFORMACYJNY 6/2023

Chleb razowy wypiekany z mąki odmian regionalnych pszenicy

Ostka Gruboziarnista Grodkowicka została włączona do ekologicznych doświadczeń odmianowych ze zbożami ozimymi, przeprowadzanych w latach 2019-2021 przez Centralny Ośrodek Badań Odmian Roślin Uprawnych (COBORU) we współpracy z Instytutem Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowym Instytutem Badawczym (IUNG-PIB) w Puławach.

Doświadczenia te potwierdziły niższy plon ziarna odmiany regionalnej (61-67 proc. wzorca), rekompensowany jednak przez najwyższą wśród badanych odmian zawartość białka w ziarnie.

■ Odmiany regionalne w piekarnictwie

O przydatności do przemiału decyduje skład chemiczny ziarna i jego cechy fizyczne. Z przeprowa-

bądź produktów z niej uzyskanych.

Chleb jest od wieków zapisany w tradycji i kulturze Polaków. Obecnie zauważalny jest powrót do ciemnego pieczywa, wypiekane go z mąki razowej. Taki rodzaj chleba jest bardzo ceniony przez konsumentów, a mąka razowa z ziarna odmian regionalnych daje możliwość uzyskania produktu o wysokiej jakości.

Zarówno wypiek laboratoryjny, jak i ten wykonany w piekarni z długimi tradycjami stanowi potwierdzenie, że jakość pieczywa uzyskanego z odmian regionalnych jest na wysokim poziomie.

■ Walory odmian regionalnych dla konsumentów

Powrót do uprawy dawnych gatunków i odmian pszenic wiąże się z rosnącym popytem na tradycyjne pieczywo. W ziarnie pszenicy

LEADER dla społeczności wiejskich

LEADER to oddolna inicjatywa Komisji Europejskiej, której istotą jest włączenie lokalnych społeczności w diagnozowanie problemów własnego obszaru i wypracowywanie sposobów ich rozwiązania. Inicjatywa LEADER, wprowadzona w 1991 r., została wdrożona również do PROW 2014-2020.

W Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) 2014-2020 beneficjentem działania LEADER (w zależności od zakresu operacji), mogła być:

- osoba fizyczna;
- osoba prawna: gmina, powiat, kółka rolnicze, organizacje pozarządowe, kościoły, związki wyznaniowe i inne;
- jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której ustawy przyznają zdolność prawną;
- Lokalna Grupa Działania (LGD) – wyłącznie na operacje własne oraz projekty grantowe.

■ Co zostało zrobione?

Inicjatywa LEADER w Polsce, w ramach PROW 2014-2020, to m. in.:

- 291 Lokalnych Grup Działania (LGD);
- ponad 23 tys. podpisanych umów na realizację projektów objętych Lokalną Strategią Rozwoju (LSR);
- realizacja licznych projektów służących rozwojowi rynków zbytu produktów i usług lokalnych;
- powstanie wielu inkubatorów

przetwórstwa lokalnego;

- kilkanaście tysięcy nowych etapów;
- kilka tysięcy nowych przedsiębiorstw;
- rozwój działalności kilku tysięcy przedsiębiorstw;
- utworzenie tysięcy nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.

Projekty, w ramach podpisanych umów, będą realizowane do 2024 r.

■ Finansowanie

Na realizację inicjatywy LEADER przeznaczonych jest:

- do 300 tys. zł na operacje, m.in. z zakresu rozwoju działalności gospodarczej;
- do 500 tys. zł na utworzenie inkubatora przetwórstwa lokalnego;
- do 100 tys. zł na operacje z zakresu rozpoczęcia działalności gospodarczej;
- do 50 tys. zł na operację własną LGD.

Całkowita wartość operacji realizowanych poza projektem grantowym wynosiła co najmniej 50 tys. zł.

Całkowita wartość grantu wynosiła nie mniej niż 5 tys. zł i nie więcej niż 50 tys. zł.

Maksymalne wsparcie w formie grantów nie mogło przekroczyć 100 tys. na grantobiorcę.

■ Cele realizowanych operacji

Wsparcie udzielane było na operacje mające na celu:

- wzmocnienie kapitału społecznego;
- zakładanie działalności gospodarczej i rozwój przedsiębiorczości;
- dywersyfikację źródeł dochodu;
- podnoszenie kompetencji osób z obszaru LSR, w szczególności rolników i osób długotrwale pozostających bez pracy;
- podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska, zmian klimatycznych, a także innowacji;
- rozwój produktów lokalnych;
- rozwój rynków zbytu;
- zachowanie dziedzictwa lokalnego;
- rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej lub kulturalnej;
- budowa lub przebudowa publicznych dróg gminnych lub powiatowych.

Departament Pomocy Technicznej

MRiRW

22 623 16 37

Zdjęcie: Anix.Stock.adobe.com

Spotkania państw przyfrontowej „piątki”

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus zainicjował serię spotkań online z ministrami ds. rolnictwa krajów graniczących z Ukrainą lub położonych w bliskim sąsiedztwie, tj. Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier. Powodem była sytuacja kryzysowa na rynkach rolnych, spowodowana nadmiernym importem produktów rolno-spożywczych z Ukrainy.

Celem zacieśnienia współpracy było wypracowanie wspólnego stanowiska oraz ustalenie możliwych, skoordynowanych działań tych państw regionu, które w największym stopniu ponoszą koszty pomocy i ciężar zagospodarowania zwiększonego importu artykułów rolno-spożywczych z Ukrainy. Z tym problemem rolnicy z naszych krajów mierzą się od wielu miesięcy.

Minister Robert Telus podkreślił w czasie pierwszego spotkania odbywającego się 14 kwietnia br., że wzrastający import produktów rolnych z Ukrainy powoduje poważne zakłócenia na rynkach naszych krajów, duże szkody dla producentów oraz niepokoje społeczne. – *Nie możemy zaakceptować sytuacji, w której cały ciężar zagospodarowania zwiększonego importu spoczywa głównie na rolnikach z naszych krajów. Potrzebny jest wspólny głos państw naszego regionu do Komisji Europejskiej, aby pilnie podjęła niezbędne i skuteczne działania w tej sprawie – zaznaczył.*

Ministrowie ustalili, że jako koalicja państw najbardziej dotkniętych zakłóceniami wynikającymi ze wzmożonego importu produktów rolnych z Ukrainy

wspólnie zaapelują do Komisji Europejskiej o jak najszybsze podjęcie wszelkich możliwych działań, aby ustabilizować rynki w naszych krajach. Zdecydowali również, że skierują list ze wspólnymi postulatami i propozycjami działań do komisarzy UE ds. rolnictwa i handlu oraz że wystąpią ze wspólnym stanowiskiem w tej sprawie podczas kwietniowego posiedzenia Rady Ministrów UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) w Luksemburgu.

■ Wspólne działania przyfrontowej „piątki”

Państwa przyfrontowe podjęły bardzo intensywną współpracę.

Efektom kolejnego spotkania online 19 kwietnia 2023 r. było uzgodnienie wspólnego pisma Bułgarii, Polski, Rumunii, Słowacji i Węgier do komisarzy UE ds. handlu i rolnictwa. List zawierał postulaty konkretnych działań, które powinny być podjęte przez Komisję Europejską w celu ograniczenia wzrostu importu rolnego z Ukrainy oraz pomocy sektorom, które ucierpiały z powodu tego wzrostu.

24 kwietnia 2023 r., w przeddzień Rady AGRIFISH w Luksemburgu, odbyło się kolejne spotkanie online ministra rolnictwa i rozwoju wsi Roberta Telusa z ministrami ds. rolnictwa Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier. Uzgadniano wspólne stanowisko w sprawie propozycji rozporządzenia KE dotyczącej zakazu wwozu niektórych produktów na teren UE z Ukrainy, w tym: rozszerzenia listy produktów, terminu obowiązywania zakazu oraz kwoty wsparcia rolników.

Temat kryzysowej sytuacji na rynkach rolnych w krajach państw naszego regionu został podniesiony na posiedzeniu Rady, a na marginesie spotkania odbyła się kolejna runda negocjacji technicznych krajów przyfrontowej „piątki” z Komisją Europejską.

Wspólne działania państw przyfrontowych były kontynuowane również po publikacji rozporządzenia wykonawczego Komisji Europejskiej z 2 maja 2023 r. w sprawie wprowadzenia na poziomie unijnym środków ograniczających import wybranych towarów z Ukrainy¹, a ich celem jest dalszy monitoring sytuacji na rynkach rolnych i wspólne zabieganie o pomoc dla rolników z krajów naszego regionu.

5 maja 2023 r. ministrowie rolnictwa państw przyfrontowej „piątki” podczas spotkania online podsumowali dotychczasowe negocjacje z Komisją Europejską i zdecydowali o dalszych wspólnych działaniach.

11 maja 2023 r. Polska, Bułgaria, Rumunia, Słowacja i Węgry wystąpiły wspólnie z kolejnym pismem do Komisji Europejskiej, apelując o przedłużenie

do końca tego roku rozporządzenia wprowadzającego środki zapobiegawcze dotyczące pszenicy, kukurydzy, rzepaku i nasion słonecznika pochodzących z Ukrainy. Zawnioskowały również o zwiększenie pomocy dla rolników z naszych krajów i dostosowanie jej poziomu do rzeczywistych strat producentów z pięciu krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Środki na wsparcie mogłyby pochodzić z budżetu ogólnego Unii Europejskiej.

12 maja 2023 r., w reakcji na informację o odłożeniu decyzji w sprawie rekompensat dla rolników z pięciu krajów, minister Robert Telus rozmawiał z ministrami ds. rolnictwa Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier nt. dalszych możliwych działań Komisji Europejskiej i wszystkich państw członkowskich UE, także tych, które w mniejszym stopniu odczuwają negatywne efekty wojny w Ukrainie. Uzgodniono, że kraje Europy Środkowo-Wschodniej będą nadal podejmowały wspólne wysiłki wobec Komisji Europejskiej i państw członkowskich UE na rzecz skutecznych rozwiązań dla rolników naszego regionu.

Departament Współpracy Międzynarodowej

MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcia: Regormark.Stock.adobe.com

¹ Rozporządzenie wykonawcze komisji (UE) 2023/903 z dnia 2 maja 2023 r. wprowadzające środki zapobiegawcze dotyczące niektórych produktów pochodzących z Ukrainy.

Rada AGRIFISH

Podczas posiedzenia Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa (AGRIFISH) 25 kwietnia 2023 r. w Luksemburgu ministrowie ds. rolnictwa debatowali na temat sytuacji na rynkach rolnych, zwłaszcza w świetle rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Polskiej delegacji przewodniczył minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus. Przedstawił on wspólny wniosek 5 państw członkowskich: Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier, dotyczący koniecznych działań, które powinny zostać podjęte przez Komisję Europejską.

Postulaty dotyczyły ograniczenia wzrostu importu rolnego z Ukrainy oraz pomocy sektorom, które ucierpiały z powodu tego wzrostu. Zgodnie z postulatami:

- Specjalny środek ochronny (SSFG) powinien obowiązywać minimum do końca roku. Ponadto państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyłączenia, za zgodą Komisji, produktu z listy, jeśli wystąpi deficyt tego produktu na rynku w danym kraju.

- Pomoc dla producentów powinna być większa niż ta, którą proponuje Komisja (100 mln euro), gdyż straty producentów są wyższe. Środki pomocowe powinny pochodzić także z innych źródeł niż rezerwa kryzysowa WPR.
- Potrzebne jest wypracowanie stałych i skutecznych mechanizmów oraz instrumentów zapewniających ciągłość wsparcia, bez konieczności stosowania rozwiązań doraźnych.

■ Spotkanie robocze z KE

Na marginesie Rady, z inicjatywy polskiego ministra rolnictwa i rozwoju wsi, odbyło się spotkanie robocze koalicji 5 państw z Komisją Europejską (KE). Celem było wspólne wypracowanie najlepszych rozwiązań.

W trakcie tej rundy negocjacyjnej ministrowie rolnictwa Polski, Bułgarii, Rumunii, Słowacji i Węgier rozmawiali z przedstawicielami KE (wiceprzewodniczącym KE, komisarzem ds. handlu Valdisem Dombrovskisem i komisarzem UE ds. rolnictwa Januszem Wojciechowskim) nt. pakietu narzędzi, które Komisja mogłaby wprowadzić w celu przeciwdziałania skutkom rosyjskiej inwazji na Ukrainę na rynki krajów sąsiadujących i położonych blisko Ukrainy.

Polska wraz z pozostałymi krajami przyfrontowymi wynegocjowała porozumienie w sprawie pakietu środków zaradczych. Uzgodniono, że KE wprowadzi czasowy zakaz importu czterech produktów rolnych: pszenicy, kukurydzy, rzepaku i słonecznika z Ukrainy na terytorium Polski, Węgier, Słowacji, Rumunii i Bułgarii. Zakaz będzie obowiązywał do 5 czerwca 2023 r. (dozwolony jest tylko tranzyt towarów). Komisja zadeklarowała także gotowość ich przedłużenia tak długo jak będzie wymagała tego sytuacja.

Komisja zapowiedziała również wszczęcie postępowania ochronnego dla innych produktów wrażliwych oraz przyznanie drugiej transzy pomocy finansowej dla 5 państw członkowskich (100 mln euro) z możliwością krajowego współfinansowania w wysokości do 200 proc. KE podkreśliła jednak, że wdrożenie pakietu jest uzależnione od zniesienia przez państwa członkowskie jednostronnych środków oraz zobowiązania do niewprowadzania nowych.

■ Rozporządzenie ws. certyfikacji usuwania dwutlenku węgla

W trakcie posiedzenia Rady ministrowie dyskutowali także na temat rozporządzenia ws. certyfikacji usuwania dwutlenku węgla. Minister Robert Telus podkreślił, że należy nie tylko ograniczyć emisję gazów cieplarnianych, lecz także rozwijać systemy pozwalające na wychwytywanie dwutlenku węgla, aby osiągnąć zakładane ambitne cele klimatyczne. Zwrócił uwagę na istotną rolę sektora rolnictwa w tym działaniu.

Minister dodał, że konieczne jest zapewnienie odpowiednich zachęt dla rolników, aby jak największa ich liczba chciała skorzystać z systemu certyfikacji usuwania dwutlenku węgla. Szef polskiego resortu rolnictwa postulował, aby kluczowe rozwiązania dla systemu zostały zawarte w samej treści rozporządzenia, a nie w aktach delegowanych.

■ Krajowe Plany Strategiczne WPR

Podczas posiedzenia ministrowie ds. rolnictwa rozmawiali również o stanie prac dotyczących krajowych Planów Strategicznych WPR na lata 2023-2027. Minister Robert Telus stwierdził, że pierwsze doświadczenia w uruchamianiu planu pokazały, że przepisy bazowe są mało elastyczne i utrudniają szybką reakcję na pojawiające się wyzwania w rolnictwie i na obszarach wiejskich. Dodał, że niezbędna jest większa elastyczność oraz możliwości dokonywania częstszych zmian planu.

W czasie posiedzenia Rady Agrifish minister Robert Telus przedstawił postulaty państw przyfrontowej „piątki” dot. ograniczenia wzrostu importu rolnego z Ukrainy oraz pomocy sektorom, które ucierpiały z powodu tego wzrostu

Ministrowie omówili wniosek zgłoszony przez Łotwę wraz z 7 państwami członkowskimi, w tym Polską, nt. wątpliwości dotyczących projektu rozporządzenia ws. zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin. Podczas dyskusji przedstawiciel Polski podkreślił, że regulacje prawne dotyczące środków ochrony roślin powinny uwzględniać zagrożenie ze strony szkodników i chorób roślin oraz dostępność efektywnych metod alternatywnych. Stwierdził, że musimy mieć możliwość ochrony rodzimych upraw i spełniania restrykcyjnych wymagań fitosanitarnych importowych państw trzecich. Proponowane rozwiązania w projektowanym rozporządzeniu nie odpowiadają na te postulaty.

Ministrowie zatwierdzili również konkluzje o możliwościach związanych z biogospodarką w obliczu obecnych wyzwań, przy szczególnym uwzględnieniu obszarów wiejskich.

Departament Współpracy Międzynarodowej

MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Wizyta Ambasadora Stanów Zjednoczonych

Minister rolnictwa i rozwoju wsi Robert Telus 28 kwietnia 2023 r. spotkał się z ambasadorem Stanów Zjednoczonych w Polsce Markiem Brzezinskim.

Szef polskiego resortu rolnictwa podczas rozmów skupił się na najważniejszych sprawach dotyczących stanu relacji i współpracy dwustronnej w sektorze rolno-spożywczym między naszymi krajami.

Rozmówcy poświęcili dużo uwagi także trudnej sytuacji na światowych rynkach rolnych, spowodowanej trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie. Minister Robert Telus podkreślił polskie wsparcie udzielane Ukrainie na różnych płaszczyznach od początku wojny. Wyraził również oczekiwanie szybkiego zakończenia procesu otwarcia amerykańskiego rynku dla polskich jabłek i gruszek.

Ambasador Mark Brzezinski z uznaniem odniósł się do wysokiej jakości polskiej żywności. Zadeklarował gotowość amerykańskiej administracji rolnej

Pod koniec kwietnia gościem ministra Roberta Telusa był ambasador Stanów Zjednoczonych w Polsce Mark Brzezinski

do kontynuacji dialogu w sprawach procedur eksportowych do USA.

Departament Współpracy Międzynarodowej MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Rozmowa z Ministerem Spraw Zagranicznych Malawi

Sekretarz stanu w MRiRW Rafał Romanowski 26 kwietnia 2023 r. spotkał się z ministerem spraw zagranicznych Malawi Nancy Tembo.

Podczas spotkania wiceminister Rafał Romanowski zaprezentował potencjał polskiego sektora rolnego. Podkreślił gotowość polskich podmiotów do zwiększenia eksportu towarów rolno-spożywczych na rynek malawijski, ze szczególnym uwzględnieniem zbóż. Wyraził także nadzieję na finalizację procedury uzgodnienia świadectwa weterynaryjnego w eksporcie produktów rybołówstwa do Malawi.

Minister Nancy Tembo z uznaniem odniosła się do osiągnięć polskiego sektora rolnego i wyraziła otwartość na współpracę m.in. w zakresie: mechanizacji rolnictwa, minimalizacji strat po zbiorach, rozwoju akwakultury, wzmocnienia eksportu oraz szkolenia kadr dla rolnictwa. Podkreśliła także, że strona malawijska jest zainteresowana polską ofertą eksportową artykułów rolno-spożywczych i zaproponowała podpisanie

Spotkanie sekretarza stanu Rafała Romanowskiego z ministerem spraw zagranicznych Malawi Nancy Tembo

memorandum o współpracy w dziedzinie rolnictwa.

W pierwszych dwóch miesiącach 2023 r. eksport rolny z Polski do Malawi osiągnął wartość 7,4 mln euro. Jedynym eksportowanym towarem była pszenica.

Departament Współpracy Międzynarodowej MRiRW

tel. 22 623 24 71

Zdjęcie: archiwum MRiRW

Wsparcie dla rolników i mieszkańców obszarów wiejskich

Z okazji obchodzonego w 2023 r. symbolicznego jubileuszu 100-lecia doradztwa rolniczego prezentujemy dorobek kolejnych ośrodków. Tym razem swoją działalność przybliżą: Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, Świętokrzyski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach i Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie.

POMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (PODR)

Historia Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Lubaniu (PODR) to dzieje 3 jednostek, niegdyś samodzielnych, a dzisiaj działających pod jednym szyldem. Najwcześniej zorganizowano jednostkę doradztwa rolniczego w Starym Polu (obecnie to Oddział PODR). W 1952 r. został utworzony Terenowy Zakład Naukowo-Badawczy podległy Centralnemu Instytutowi Rolniczemu, a później Instytutowi Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa. Pięć lat później Wojewódzka Rada Narodowa w Gdańsku powołała Rolniczy Rejonowy Zakład Doświadczalny w Lubaniu, którego pierwszym dyrektorem był Tadeusz Maderski. Po wielu latach jego imieniem nazwano ulicę, przy której obecnie mieści się PODR w Lubaniu. Najpóźniej, bo w 1978 r. powstał Wojewódzki Ośrodek Postępu Rolniczego w Strzelinie, który po latach został przeniesiony do Słupska.

Dziś PODR w Lubaniu działa na terenie całego województwa pomorskiego. To bardzo zróżnicowany teren pod względem rolniczym, historycznym i społecznym. Na szczęście doradcy i specjaliści PODR w Lubaniu świetnie znają specyfikę regionu, w którym pracują i dzięki temu są w stanie pomóc

wszystkim swoim klientom.

Pracownicy PODR robią wszystko, co w ich mocy, aby dotrzeć do rolników i mieszkańców obszarów wiejskich i pomóc im w osiągnięciu założonych celów. Dobro mieszkańców wsi i poprawa jakości ich życia jest priorytetem działań Ośrodka.

■ Zakres działalności

PODR w Lubaniu to nie tylko doradztwo rolnicze. Aby odpowiedzieć na wyzwania współczesnego rolnictwa, Ośrodek organizuje kursy, szkolenia, pokazy, konferencje i inne wydarzenia. Coraz więcej jest także działań wspierających rozwój obszarów wiejskich. Są to m.in. promocja agroturystyki, gospodarstw opiekuńczych czy współpraca z kołami gospodarstw wiejskich.

Ośrodek zajmuje się też wspieraniem przedsiębiorczości, upowszechnianiem innowacyjnych rozwiązań dla rolnictwa, a także łączeniem rolników w grupy producenckie.

PODR w Lubaniu popularyzuje działania proekologiczne. Wielką wagę przykłada do promowania działań na rzecz właściwego gospodarowania wodą, ograniczania skutków suszy i zapobiegania zmia-

Co roku PODR przygotowuje 8 różnych wydarzeń, cieszących się zainteresowaniem zarówno wystawców, jak i zwiedzających. Na zdjęciu: XXIX Agro-Targi Lubań

nom klimatu oraz prawidłowego stosowania nawozów i ochrony środowiska naturalnego.

Warto wspomnieć o tradycji organizacji targów, zapoczątkowanych w latach 90. XX wieku.

Co roku Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego przygotowuje 8 różnych wydarzeń, cieszących się zainteresowaniem zarówno wystawców, jak i zwiedzających.

W roku bieżącym, w Lubaniu, zorganizowane zostały w pierwszych dniach czerwca XXX Pomorskie Agro Targi połączone z Wystawą Zwierząt Hodowlanych. Z kolei 17 i 18 czerwca 2023 r. w Starym Polu będą miały miejsce XXVIII Żuławskie Targi Rolne.

Także Dzień Ziemniaka i Kukurydzy, Dzień Pola oraz Młodzieżowy Dzień Pola co roku przyciągają mnóstwo uczestników, którzy chcą poznać najnowocześniejsze rozwiązania w rolnictwie.

ŚWIĘTOKRZYSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (ŚODR)

Za początki działalności Świętokrzyskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Modliszewicach można przyjąć powołanie 23 sierpnia 1968 r. Rolniczego Rejonowego Zakładu Doświadczalnego z tymczasową siedzibą w Kielcach. W czasie 55-letniej działalności przechodził on liczne transformacje i funkcjonował pod różnymi szyldami. Zawsze jednak głównym zadaniem wykwalifikowanej kadry było upowszechnianie wiedzy rolniczej i wdrażanie nowin w gospodarstwach wiejskich.

Doradca był pośrednikiem między nauką a praktyką. I tak jest do dziś. Dawniej słowem klucz był „postęp”, dziś najczęściej powtarzaniem jest „innowacyjność”. Jednak wciąż chodzi o to samo – o zaszczepianie nowatorskich pomysłów w głowach rolników, a potem w ich gospodarstwach oraz o dostosowanie rolnictwa do zmieniających się uwarunkowań i globalnych wyzwań.

Doświadczalnictwo i ekologia

W Świętokrzyskim ODR stawia się na doświadczalnictwo, prowadzone m.in. na własnych poletkach. Uzyskiwane na podstawie tych badań wyniki są cenną wskazówką dla rolników i przykładem do upowszechniania.

W końcówce lat 80. XX w. w świętokrzyskim obiekcie ogrodniczym zajmowano się nawet hodowlą dżdżownic kalifornijskich i entomofagów do zwalczania szkodników w uprawach, pozyskiwano humus, uprawiano brzoskwinie i winorośl pod osłonami z kontenerowymi uprawami współrzędnymi. To doświadczalnictwo wyprzedzało swoje czasy – po te metody sięga się i dziś, choćby w nowym ekoschemacie.

Mocną stroną Ośrodka jest także działalność o charakterze ekologicznym – ten kierunek rozwoju rolnictwa w Świętokrzyskim został uznany za jeden z priorytetowych, co sprawiło, że przez lata województwo przodowało w produkcji metodami ekologicznymi.

W końcówce lat 80. XX w. w świętokrzyskim obiekcie ogrodniczym zajmowano się m.in. hodowlą entomofagów do zwalczania szkodników w uprawach. Na zdjęciu: budynek doświadczalny z entomofagami

W Świętokrzyskim ODR stawia się na doświadczalnictwo prowadzone m.in. na własnych poletkach

■ Kluby 4 H

Jedną z unikatowych inicjatyw podjętych przez Świętokrzyski ODR były „Kluby 4 H”. Ta idea, z długimi tradycjami w Stanach Zjednoczonych, przeniknęła do Polski na początku lat 90. XX w. i padła na podatny grunt. To wtedy zamykano szkoły wiejskie, które wcześniej były jedynymi ośrodkami aktywizacji tamtejszej młodzieży. Kluby doskonale wypełniły powstałą lukę. Nie tylko integrowały, lecz także w niekonwencjonalny sposób przekazywały wiedzę uzupełniającą oświatę szkolną. Uczyły życia w demokratycznym społeczeństwie, pomagały zwrócić uwagę na najistotniejsze problemy lokalne, a także na potencjał, który warto rozwijać.

W szczytowym momencie, w 20-letniej historii klubów, w Świętokrzyskiem działało ich aż 90, z 4 tysiącami członków. Ich działalność wspierało ponad 200 liderów – wolontariuszy, a także samorządy, firmy, a nawet ambasady krajów, z którymi współpracowano.

■ Świętokrzyska Kuźnia Smaków

Dziś na szczególną uwagę zasługuje Świętokrzyska Kuźnia Smaków – szlak kulinarny, stworzony od podstaw przez doradców Ośrodka. W odpowiednim czasie rozpoznali oni potrzeby nie tylko producentów lokalnej i regionalnej żywności, lecz także świadomych konsumentów, którzy w poszukiwaniu kulinarnych przygód „przemierzają wytoczony szlak”.

Na mapie są już 103 obiekty z certyfikatami. Restauratorzy, rolnicy, drobni przetwórcy od świętokrzyskich specjałów pokazują smak i zapach rodzimego zakątka i wspólnie z Ośrodkiem budują i promują lokalną markę.

KUJAWSKO-POMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO (KPODR)

Od 1956 r., niezależnie od szyldów, form organizacyjnych czy stawianych zadań, Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie zawsze służy rolnikom i mieszkańcom wsi, stanowiąc ważne ogniwo w systemie przekazywania wiedzy i upowszechniania postępu rolniczego.

Ośrodek od początku działalności starał się odpowiadać na potrzeby rolników, a jedną z nich jest potrzeba informacji o wynikach ekonomicznych. Stąd wzięta się aktywność w zakresie księgowości rolniczej. Ważnym elementem historii Ośrodka jest projekt Zunifikowany System Rachunkowości Gospodarstw

Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie służy rolnikom i mieszkańcom wsi od 1956 r. Na zdjęciu: budynek KPODR w 1965 r.

Rolnych (ZSRGR), zapoczątkowany w 1995 r. Włączyło się do niego około 20 ODR z całej Polski, a koordynatorem odpowiedzialnym za wdrożenie i rozpropagowanie był ODR w Minikowie. Pokłosiem tamtych działań jest powołany w 2003 r. Polski FADN (system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych).

■ Warsztaty praktyczne

KPODR działa w myśl maksymy Konfucjusza „Powiedz mi, a zapomnę, pokaż mi, a zapamiętam, pozwól mi zrobić, a zrozumiem”. Przykładem realizacji tej idei są warsztaty z zakresu mechanizacji i technologii w Centrum Techniki Rolniczej oraz nabywanie umiejętności przetwarzania żywności w Centrum Kulinarного Dziedzictwa i Turystyki Wiejskiej, gdzie można nauczyć się jak wytwarzać np. ser, soki czy wędliny.

■ Krajowe Dni Pola

Ośrodek, jako pierwszy w Polsce, był organizatorem Krajowych Dni Pola. Na szczeblu ogólnopolskim wydarzenie było organizowane dwa razy – w 2020 r. i 2021 r. Jego głównym celem była prezentacja dorobku polskiej hodowli roślin oraz osiągnięć instytu-

Szkolenie w Minikowie w 1982 r.

tów naukowych, uczelni i podmiotów obsługujących rolników.

Kluczowym elementem Krajowych Dni Pola 2020 były poszczególne dni tematyczne, podczas których prowadzono wykłady i zajęcia warsztatowe. Z kolei Krajowe Dni Pola 2021 organizowane były pod hasłem *Europejski Zielony Ład na pol@ch w Polsce*. Po dwóch edycjach ogólnopolskich, w 2022 r. zorganizowane zostały Kujawsko-Pomorskie Dni Pola.

■ Lokalne Partnerstwa Wodne

Warto wspomnieć o podejmowaniu przez Ośrodek działań na rzecz tworzenia Lokalnych Partnerstw Wodnych. Ich rezultatem było m.in. powołanie w powiatach 17 Lokalnych Partnerstw ds. Wody oraz opracowanie dwóch wydawnictw: *Lokalne Partnerstwa Wodne (LPW) w województwie kujawsko-pomorskim* oraz *O Lokalnych Partnerstwach Wodnych (LPW) – dzisiaj i jutro. Jak skutecznie aktywizować lokalną społeczność na rzecz racjonalnej gospodarki wodnej w województwie kujawsko-pomorskim*.

■ Gospodarstwa opiekuńcze

Ośrodek już od wielu lat działa także na rzecz rozwoju gospodarstw opiekuńczych. Zrealizował w partner-

stwie z Lokalną Grupą Działania „Bory Tucholskie” projekt *Zielona opieka – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim*. W ramach projektu powstało 15 gospodarstw opiekuńczych, zapewniających opiekę w sumie 225 podopiecznym.

Zrealizowano także projekt *Opieka w zagrodzie – gospodarstwa opiekuńcze w woj. kujawsko-pomorskim*, w którym powstało również 15 gospodarstw opiekuńczych dla 240 podopiecznych.

Obecnie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego jest realizowany projekt *Samodzielnie (nie samemu) – wspieranie osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim*, w ramach którego w gospodarstwach opie-

KPODR, jako pierwszy w Polsce, był organizatorem Krajowych Dni Pola

kuńczych zostały utworzone miejsca dziennego pobytu – tzw. Otwarte Punkty Integracji (OPI) – oraz całonocne tzw. Mieszkania Treningowe (MT).

PODR w Lubaniu (tel. 58 326 39 00)

ŚODR w Modliszewicach (tel. 41 372 22 84)

KPODR w Minikowie (tel. 52 386 72 00)

Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy
MRiRW

tel. 22 623 12 22

Zdjęcia: archiwum KPODR, PODR, ŚODR

Bitwa Regionów

VIII edycja konkursu kulinarnego dla Kół Gospodyń Wiejskich

Tegoroczna rywalizacja kulinarna kół gospodyń wiejskich zapowiada się niezwykle ciekawie. Do udziału w VIII edycji „Bitwy Regionów” zgłosiła się najwyższa w historii konkursu liczba kół gospodyń wiejskich – aż 3528.

„Bitwa Regionów” jest po raz drugi organizowana wspólnie przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Niezmiennie, od początku istnienia, ideą Konkursu jest promowanie regionalnych potraw oraz bogactwa i różnorodności lokalnych tradycji kulinarnych.

■ VIII edycja konkursu

Pod koniec kwietnia odbyły się pierwsze pikniki z „Produktem polskim”, organizowane w ramach I etapu konkursu.

W tegorocznej edycji podkreślona jest rola lokalnego producenta poprzez zmianę w regulaminie konkursu. Zgodnie z nią

do przygotowania tradycyjnej potrawy regionalnej należy wykorzystać przynajmniej jeden produkt regionalny, charakterystyczny dla regionu działania koła gospodyń wiejskich lub stowarzyszenia.

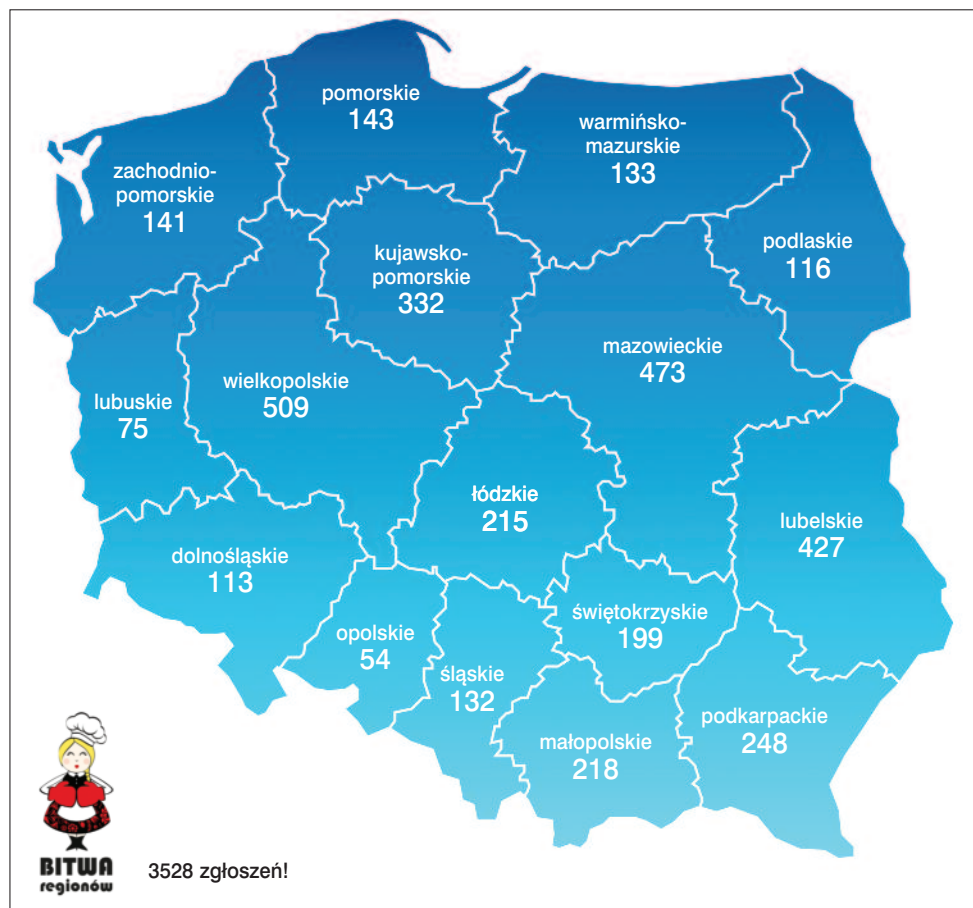
■ Zasady rywalizacji

Rywalizacja w pierwszym etapie potrwa do końca lipca. Zespoły, które zajmą I miejsce w powiecie, przejdą do kolejnego etapu, który odbędzie się podczas wydarzeń wojewódzkich organizowanych w sierpniu i wrześniu. Podczas wydarzeń wojewódzkich zostanie wyłonionych 16 zespołów, które w październiku spotkają się w finale i zawalczą o tytuł najlepszej potrawy regionalnej.

Na zwycięzców każdego etapu czekają atrakcyjne nagrody, a najlepszy zespół otrzyma nagrodę dodatkową – wyjazd dla 5 członków KGW lub stowarzyszenia na zagraniczne targi rolno-spożywcze odbywające się na terenie Unii Europejskiej, na których stoisko będzie miał Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa.

Departament Oświaty
i Polityki Społecznej
MRiRW
tel. 22 623 15 75

Zdjęcie: Salome.Stock.adobe.com

KPO: ruszyły trzy nabory

Obok realizacji programów pomocowych z PROW 2014-2020 czy Planu Strategicznego Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa uruchamia także wsparcie z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

W aktualnie trwających naborach można ubiegać się o środki m.in. na budowę silosów, magazynów przechowalniczo-dystrybucyjnych produktów rolnych i artykułów spożywczych oraz służących takiej działalności środków transportu.

■ Dofinansowanie na centra dystrybucyjne i obrót hurtowy

1 czerwca 2023 r. ruszył w ARiMR nabór wniosków o wsparcie przedsięwzięć związanych z rozwojem infrastruktury służącej do przechowywania i dystrybucji hurtowych ilości produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury oraz inwestycji służących do przechowywania i dystrybucji artykułów rolno-spożywczych realizowanych na terenie rynków hurtowych.

O pomoc mogą starać się osoby fizyczne i prawne, jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, ale także podmioty, które zawarły umowę o partnerstwie publiczno-prywatnym. Ubiegający się o wsparcie powinni prowadzić działalność gospodarczą w zakresie przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży lub wprowadza-

nia do obrotu produktów rolnych. Muszą też posiadać status mikro, małego lub średniego przedsiębiorstwa. Co ważne – dofinansowania nie można otrzymać na przedsięwzięcia związane ze sprzedażą detaliczną.

Pomoc jest udzielane w formie refundacji do 50 proc. kosztów kwalifikowalnych. Wysokość limitu

mont budynków, budowli i obiektów infrastruktury towarzyszącej przeznaczonych do przechowywania, magazynowania, pakowania, przeładunku, przygotowania do sprzedaży, wprowadzania do obrotu lub kontroli laboratoryjnej produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury. Środki będzie można przeznaczyć również na zakup i instalację nowych maszyn i urządzeń czy zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do gospodarki magazynowej.

Wnioski można składać do 30 czerwca 2023 r. w oddziałach regionalnych ARiMR osobiście,

Do 30 czerwca 2023 r. ARiMR będzie przyjmowała w formie papierowej wnioski o przyznanie wsparcia na przedsięwzięcia związane z rozwojem infrastruktury służącej do przechowywania i dystrybucji hurtowych ilości produktów rolnych, rybołówstwa lub akwakultury

na jednego odbiorcę wsparcia wynosi 15 mln zł, a minimalna wysokość pomocy na jedno przedsięwzięcie to 250 tys. zł.

Otrzymane środki można przeznaczyć m.in. na budowę lub re-

przez pełnomocnika lub nadać rejestrowaną przesyłką pocztową. Dokumenty są przyjmowane również za pośrednictwem elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP.

Wsparcie może zostać przeznaczone m.in. na zakup nowych środków transportu wykorzystywanych do przewozu i wprowadzania do obrotu produktów rolnych

■ Wsparcie inwestycji służących dystrybucji żywności na cele społeczne

Również od 1 do 30 czerwca 2023 trwa nabór wniosków o wsparcie dla organizacji pożytku publicznego, które redystrybuują żywność.

Z oferty dofinansowania mogą skorzystać organizacje non-profit zajmujące się nieodpłatnym przechowywaniem, przetwarzaniem, przygotowaniem i redystrybucją żywności lub wydawaniem bezpłatnych posiłków przez co najmniej rok przed złożeniem wniosku. Ubiegający się o to wsparcie powinni być wpisani do ewidencji producentów i prowadzić działalność na terytorium Polski.

Pomoc jest udzielana do wysokości limitu, który wynosi 4 mln zł na beneficjenta. Minimalna wysokość wsparcia na jedno przedsięwzięcie to z kolei 50 tys. zł.

Otrzymane środki można przeznaczyć m.in. na zakup nowych środków transportu i sprzętów (wraz z instalacją), które posłużą do wykonywania pracy, a także na wykonanie lub remont potrzebnych do prowadzenia działalności budynków, budowli i obiektów infrastruktury towarzyszącej.

Wnioski przyjmują oddziały regio-

nalne ARiMR. Dokumenty można złożyć w formie papierowej w placówce ARiMR – osobiście lub przez pełnomocnika, rejestrowaną przesyłką pocztową, lub elektronicznej – za pośrednictwem skrzynki podawczej ePUAP.

■ Do 60 tys. zł na budowę i wyposażenie silosów

Z kolei od 5 czerwca do 5 lipca 2023 r. rolnicy mogą ubiegać się o pomoc finansową na inwestycje, które mają na celu poprawę infrastruktury magazynowej dla zbóż, kukurydzy czy rzepaku, a tym samym zwiększenie odporności go-

spodarstw rolnych na kryzysy.

O środki mogą się starać rolnicy, którym w 2022 r. przyznano płatności bezpośrednie. Ważne, by mieli prawo do dysponowania nieruchomością na cele budowlane w przypadku działki, na której planują zrealizować inwestycję.

Pomoc przysługuje m.in. na zakup nowego silosu oraz stanowiących jego integralną część urządzeń lub elementów wyposażenia, np.: wentylatorów, czujników temperatury czy wilgotności, dmuchaw, nagrzewnic elektrycznych, rur załadunkowych lub spedycyjnych i ich podpór. Wsparcie będzie dotyczyć także montażu i transportu.

Dofinansowanie jest udzielane w formie refundacji i wynosi standardowo do 50 proc. kosztów kwalifikowanych, a w przypadku młodego rolnika – do 60 proc. Natomiast limit pomocy to co do zasady 50 tys. zł, a dla gospodarzy do 40. roku życia – 60 tys. zł.

Wnioski można składać za pomocą formularza na Platformie Usług Elektronicznych ARiMR.

Biuro Prasowe

ARiMR

22 318 40 90

Zdjęcia: Art08-, Industrieblick-, Goodluz-,

Luca piccini basile.Stock.adobe.com

Możliwe jest również otrzymanie pomocy na zakup silosów oraz urządzeń lub elementów ich wyposażenia, np.: wentylatorów, czujników temperatury czy wilgotności, dmuchaw, nagrzewnic elektrycznych, rur załadunkowych lub spedycyjnych i ich podpór

Do ARiMR po środki na inwestycje leśne i zadrzewieniowe

W ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 ARiMR uruchomiła nabór wniosków o przyznanie wsparcia na zalesianie, zadrzewienie, zakładanie systemów rolno-leśnych oraz zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych. Potrwa on do 31 lipca 2023.

W porównaniu do analogicznych działań realizowanych z PROW na lata 2014-2020 Plan Strategiczny we wsparciu finansowym inwestycji leśno-zadrzewieniowych wprowadza szereg korzystnych zmian.

Przede wszystkim uruchomiony został nowy rodzaj wsparcia, którym jest zakładanie systemów rolno-leśnych. Jest to sposób użytkowania gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze. Z kolei w ramach wszystkich interwencji leśnych i zadrzewieniowych podniesiono stawki płatności średnio o 60 proc.; zwiększono 5-krotnie limit powierzchni, do której przysługuje wsparcie; umożliwiono przyznawanie 5-letniej premii na utrzymanie zalesień występujących na gruncie wskutek sukcesji naturalnej. Jest także dobra informacja dla rolników posiadających las. W ramach interwencji *Zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych*: wydłużono wiek drzewostanu kwalifikującego się do cięć pielęgnacyjnych do 30 lat; rozszerzono katalog beneficjentów o wspólnoty gruntowe, rozszerzono także rodzaj wspieranych inwestycji o zakładanie stref ekotonowych w pasie drzewostanu graniczącym z terenem otwartym.

Pomoc finansowa w ramach po-

szczególnych interwencji może dotyczyć maksymalnie 40 ha gruntów, które co do zasady są w posiadaniu składającego wniosek albo małżonka tej osoby. Jedynie w przypadku realizacji interwencji dotyczącej zwiększania bioróżnorodności lasów prywatnych pomoc

Uruchomiony został nowy rodzaj wsparcia, którym jest zakładanie systemów rolno-leśnych

może być przyznana do powierzchni należących do wspólnoty gruntowej. Co istotne, beneficjentami pomocy nie mogą być jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej reprezentujące Skarb Państwa w zakresie zarządzania mieniem.

W ramach tych czterech interwencji wsparcie można otrzymać na:

- posadzenie lasu oraz jego ochronę przed zniszczeniem – inwestycja musi zostać zrealizowana na gruntach objętych jednym planem zalesienia;
- tworzenie zadrzewienia i jego ochrona przed zniszczeniem – to przedsięwzięcie trzeba przeprowadzić na gruntach stanowiących jeden zwarty obszar powiązany gospodarczo lub przyrodniczo. Powierzchnia zadrzewienia nie może być większa niż 0,5 ha, a szerokość działki musi mieścić się w przedziale od 4 m do 20 m;

- zakładanie systemów rolno-leśnych i ich ochronę przed zniszczeniem – w tym przypadku inwestycje także trzeba wykonać na gruntach tworzących zwarty obszar. Ponadto drzewa lub krzewy trzeba posadzić na gruncie, na którym prowadzona jest działalność rolnicza. W przypadku gruntów ornych nasadzenie musi zostać wy-

konane w formie rzędów, jednego lub dwóch, oddalonych od kolejnych nasadzeń – także realizowanych w takich rzędach – o co najmniej 10 m i nie więcej niż 30 m. Co istotne, drzewa lub krzewy muszą być sadzone w odległości co najmniej 3 m od siebie;

- zwiększanie bioróżnorodności lasów prywatnych – realizację takiego przedsięwzięcia wraz z ochroną przed zniszczeniem trzeba wykonać na gruntach objętych planem inwestycji.

ARiMR przyjmuje wnioski do 31 lipca 2023 r. wyłącznie w formie

elektronicznej – za pośrednictwem aplikacji eWniosekPlus.

Biuro Prasowe

ARiMR

22 318 40 90

Zdjęcie: SGr.Stock.adobe.com

Dopłaty do ubezpieczenia zwierząt

Do 21 czerwca 2023 r. ARiMR przyjmuje wnioski o wsparcie w ramach działania PROW na lata 2014-2020 Zarządzanie ryzykiem. Ta oferta pomocy skierowana jest do rolników, którzy ubezpieczają zwierzęta gospodarskie od strat spowodowanych ich chorobami.

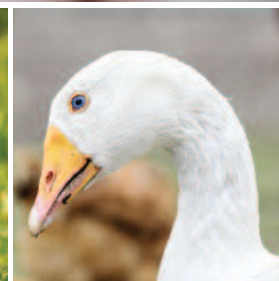
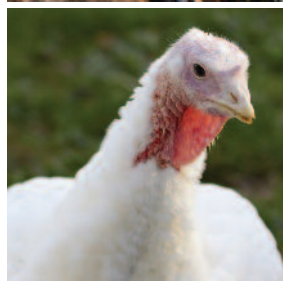
Dofinansowanie może być przyznane hodowcom drobiu, bydła i świń, którzy mają zarejestrowaną działalność produkcyjną. Muszą oni oprócz tego posiadać prawo do nieruchomości, na terenie której prowadzą chów tych zwierząt. O pomoc może się także starać przedsiębiorca zagraniczny, który wykonuje działalność gospodarczą na terytorium Polski, jednak firma taka musi być wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego co najmniej od dnia zawarcia umowy ubezpieczenia. W ramach działania *Zarządzanie ryzykiem* wsparcie przysługuje również producentom rolnym, którzy są współnikami spółki cywilnej.

By móc się stać beneficjentem tej pomocy, należy w ramach prowadzonej działalności rolniczej mieć podpisaną umowę ubezpieczenia zwierząt od ryzyka wystąpienia strat spowodowanych salmonellą, z której wynika, że ubezpieczenie objęło co najmniej: 1000 sztuk rzeźnych kurcząt, gęsi, indy-

ków i drobiu nieśnego; 14 sztuk świń; 4 sztuki bydła.

Co istotne, zainteresowany tym dofinansowaniem nie może jednak korzystać z innych dopłat do ubezpieczenia.

Wnioski przyjmują do 21 czerwca 2023 r. biura powiatowe ARiMR. Dokumenty można złożyć osobiście, nadać rejestrowaną przesyłką pocztową lub za pośrednictwem formularza udostępnionego na

Do 21 czerwca 2023 r. ARiMR przyjmuje od hodowców drobiu, bydła i świń wnioski o dofinansowanie ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od strat spowodowanych ich chorobami

Pomoc przyznaje się w wysokości 70 proc. opłaconej składki, pod warunkiem, że z umowy ubezpieczenia wynika, że wypłata odszkodowania nastąpi w przypadku wystąpienia szkód, które wyniosą ponad 20 proc. Istotne jest też, że dopłaty do ubezpieczenia nie mogą objąć okresu przed 1 kwietnia 2022 r.

Platformie Usług Elektronicznych ARiMR. Wnioski można również wysyłać w formie elektronicznej za pośrednictwem platformy e-PUAP.

Biuro Prasowe ARiMR

22 318 40 90

Zdjęcia: Roman Melnik, Patryk77,

Lianem.Stock.adobe.com, Fotolia

Działania KOWR na rzecz społeczności lokalnych

Samorządy lokalne są jednym z głównych beneficjentów takich działań Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), jak nieodpłatne przekazywanie gruntów oraz bezzwrotna pomoc finansowa. W ubiegłym roku samorządy otrzymały około 500 ha gruntów na realizację zadań własnych oraz ponad 17 mln zł w ramach bezzwrotnej pomocy finansowej.

W ciągu 30 lat działalności KOWR (wcześniej Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa – AWRSP i Agencji Nieruchomości Rolnych – ANR) uprawnionym podmiotom nieodpłatnie przekazano łącznie prawie 700 tys. ha gruntów z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (WRSP), w tym samorządom lokalnym – ponad 60 tys. ha.

W ubiegłym roku nieodpłatnie przekazano uprawnionym podmiotom ponad 8 tys. ha, w tym jednostkom samorządu terytorialnego – 500 ha.

■ Zasady nieodpłatnego przekazywania nieruchomości rolnych

Nieodpłatne przekazania gruntów to forma trwałego rozdysponowania gruntów. Umożliwiają je przepisy wynikające z art. 24, 43 i 44 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa¹ (dalej: *ugnrSP*). Ważnymi beneficjentami są m.in. jednostki samorządu terytorialnego, które mogą ubiegać się o nieodpłatne przekazanie gruntów przez KOWR na realizację zadań własnych.

Nieodpłatne przekazanie gruntów może nastąpić na wniosek np. jednostki samorządowej, skierowany do właściwego oddziału te-

renowego KOWR. Na otrzymanych gruntach samorządy muszą realizować zadania precyzyjnie określone w umowie z KOWR. Jeśli nieruchomość w ciągu 10 lat od przekazania przez KOWR zostanie sprzedana lub zagospodarowana w inny sposób niż określony w umowie, KOWR może zażądać zwrotu aktualnej wartości pieniężnej tej nieruchomości.

Nieruchomości wchodzące w skład Zasobu WRSP mogą zostać w drodze umowy nieodpłatnie przekazane na własność jednostce samorządu terytorialnego:

- na cele związane z realizacją inwestycji w rozumieniu przepisów ustawy o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych²;
- w celu umożliwienia realizacji miejscowego planu odbudowy, o którym mowa w ustawie o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu³;
- przeznaczone w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub stadium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy lub decyzji na cele związane z realiza-

cją inwestycji infrastrukturalnych służących wykonywaniu zadań realizowanych przez jednostki (zgodnie z art. 24 ust 5 pkt 1 *ugnrSP*);

- zabudowane obiektami infrastruktury technicznej towarzyszącej budynkom mieszkalnym wraz z mieniem niezbędnym do korzystania z tej infrastruktury (zgodnie z art. 44 *ugnrSP*).

■ Warunki korzystania z nieodpłatnego przekazania gruntów

Aby samorządy lokalne mogły skorzystać z nieodpłatnego przekazania gruntów przez KOWR na realizację zadań własnych, muszą spełnić następujące warunki:

- posiadać aktualny plan zagospodarowania przestrzennego albo studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;
- określić zadania z katalogu zadań własnych jednostki samorządu terytorialnego, na które KOWR może przekazać nieodpłatnie nieruchomości zgodnie z ustawą;
- wystosować pisemny wniosek jednostki samorządowej do właściwego oddziału terenowego KOWR;
- wykorzystać nieruchomość zgodnie z celem, na który została przekazana przez KOWR.

■ Przykłady nieodpłatnego przekazania nieruchomości rolnych

Na uzyskanych przez samorządy lokalne gruntach powstają szkoły, boiska sportowe, place zabaw, tereny rekreacyjne oraz obiekty użyteczności publicznej: hydrofornie,

studnie głębinowe, przepompownie, oczyszczalnie ścieków, drogi dojazdowe, a od 2012 r. także nekropolie.

wie przekazał nieodpłatnie na rzecz gminy Michałowice ok. 3 ha gruntów o wartości prawie 10 mln zł. Na otrzymanych

Innym ciekawym przykładem nieodpłatnego przekazania nieruchomości w 2014 r. było przekazanie kompleksu działek o powierzchni 3,8 ha na rzecz województwa wielkopolskiego. Znajduje się tam Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie. Wcześniej działki te były przedmiotem wieloletniej dzierżawy zawartej pomiędzy ANR a szreniawskim Muzeum. Na przekazanym terenie mieszczą się adaptowane na potrzeby wystawiennicze obiekty wpisane do rejestru zabytków: budynki folwarczne, obora, spichlerz i wiata. W budynkach tych Muzeum prowadzi działalność kulturalną i naukową. Wartość przekazanych nieodpłatnie nieruchomości to prawie 10 mln zł.

Remont ulicy w Gronowie Elbląskim z funduszy pochodzących z bezzwrotnej pomocy finansowej

Oddział Terenowy KOWR we Wrocławiu w maju 2020 r. nieodpłatnie przekazał grunty pod budowę nowego szpitala onkologicznego we Wrocławiu – 21,8 ha nieruchomości, których wartość została wyceniona na kwotę prawie 18,5 mln zł. Będzie to największy szpital onkologiczny na Dolnym Śląsku. Działalność medyczna szpitala będzie prowadzona w ramach unitów. Są to obszary wyspecjalizowane w diagnostyce i leczeniu chorób określonych organów (nowotwory piersi, nowotwory układu moczowego, nowotwory płuc, pulmonologia nieonkologiczna, hematologia i in.). Szpital pomieści 701 łóżek. Powstanie blok operacyjny na 10-12 sal, gdzie rocznie przeprowadzanych będzie około 10 tys. zabiegów. Inwestycja ma się zakończyć pod koniec 2028 r., a jej koszt to 700 milionów złotych.

W 2015 r. Oddział Terenowy KOWR (wówczas ANR) w Warsza-

gruntach gmina Michałowice wybudowała już m.in. żłobek, przedszkole i szkołę podstawową wraz

■ Bezzwrotna pomoc finansowa

Nieodpłatne przekazania gruntów nie są jedyną formą pomocy, której KOWR udziela samorządom lo-

Szkoła podstawowa w Warszawie wybudowana na gruntach nieodpłatnie przekazanych przez KOWR

z gimnazjum, a także obiekty oświatowo-kulturalne oraz związane z ochroną zdrowia.

kalnym. Może również udzielać bezzwrotnej pomocy finansowej ze środków finansowych uzyska-

nych z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP.

Od roku 1999 KOWR (wcześniej jako ANR) kieruje do gmin i spółdzielni mieszkaniowych środki finansowe w postaci bezzwrotnej pomocy. Od 2009 r. pomoc ta udzielana jest w ramach *Programu pomocy środowiskom popegeerowskim*. Od listopada 2010 r. bezzwrotna pomoc finansowa trafia do jednostek państwowych i komunalnych przejmujących urządzenia, obiekty i sieci energetyczne, wodno-kanalizacyjne, ciepłownicze oraz telekomunikacyjne, które prowadzą działalność w tym zakresie.

Celem programu bezzwrotnej pomocy finansowej jest doprowadzenie obiektów przekazanych beneficjentom przez KOWR do stanu technicznego umożliwiającego ich sprawną i bezpieczną eksploatację.

■ Co obejmuje bezzwrotna pomoc finansowa?

Bezzwrotna pomoc finansowa udzielana przez KOWR dotyczy:

- remontów lub przebudowy budynków, lokali i obiektów infrastruktury technicznej, w tym przejętych dróg osiedlowych (dojazdowych);
- podłączenia przekazanych budynków i lokali do istniejących bądź budowanych sieci infrastruktury technicznej;
- budowy budynków oraz lokali mieszkalnych, jak również nowych sieci infrastruktury technicznej, w przypadku gdy budowa zastępuje przekazane obiekty, których remont jest ekonomicznie nieuzasadniony.

■ Jak otrzymać bezzwrotną pomoc finansową?

Aby uzyskać bezzwrotną pomoc finansową, zainteresowane podmioty muszą złożyć wniosek

w oddziale terenowym właściwym dla siedziby wnioskodawcy lub w przypadku umów zawieranych przez Dyrektora Generalnego KOWR, w centrali. Jeśli wniosek o bezzwrotną pomoc związaną z budową, remontem lub przebudową budynków, lokali, sieci energetycznych, wodnokanalizacyjnych, ciepłowniczych i telekomunikacyjnych dotyczy sfinansowania jednego przedsięwzięcia

skanych zarówno od wnioskodawcy, jak i z innych dostępnych źródeł.

■ Kto korzysta z bezzwrotnej pomocy finansowej?

Z bezzwrotnej pomocy finansowej najchętniej korzystają samorządy lokalne w całym kraju i do nich trafia najwięcej środków. Burmistrzowie, wójtowie czy sołtysi podkreślają, że tylko dzięki współpracy z KOWR przeprowadzenie

Od 2012 r. otrzymane grunty mogą być wykorzystane przez samorządy lokalne m.in. na budowę nekropolii

w kwocie przekraczającej 500 tys. zł, konieczne jest uzyskanie zgody Dyrektora Generalnego KOWR.

Zgoda Dyrektora Generalnego jest także niezbędna do uzyskania bezzwrotnej pomocy finansowej przez podmioty prowadzące działalność wydawniczą, badania naukowe, szkolenia, seminaria, konferencje i konkursy, jeśli sfinansowanie przedsięwzięcia przekracza 100 tys. zł.

Warto nadmienić, że przyznanie bezzwrotnej pomocy finansowej musi być poprzedzone oceną celowości przedsięwzięcia, przeprowadzoną na podstawie informacji uży-

wielu inicjatyw było możliwe do zrealizowania.

Z bezzwrotnej pomocy finansowej mogą również korzystać uprawnione podmioty, m.in. ośrodki akademickie i jeździeckie prowadzące działalność wydawniczą, badania naukowe, szkolenia, seminaria, konferencje i konkursy.

■ Przekazana pomoc finansowa w liczbach

Od 1999 r. do końca 2022 r. KOWR udzielił bezzwrotnej pomocy finansowej gminom i spółdzielniom mieszkaniowym oraz uprawnionym podmiotom na kwotę ok. 1,2 mld zł.

W ubiegłym roku centrala i oddziały terenowe KOWR wypłaciły kwotę niemal 17 mln zł. Z puli tej najwięcej pieniędzy trafiło do samorządów – ok. 15 mln zł, spółdzielnie mieszkaniowe otrzymały ok. 400 tys. zł, a pozostałe uprawnione podmioty – ok. 1,5 mln zł. Warto odnotować, że najwięcej środków w ramach bezzwrotnej pomocy finansowej w 2022 r. przekazały Oddziały Terenowe KOWR w: Olsztynie – 7,3 mln zł, Rzeszowie – 2,1 mln zł, Pruszczu Gdań-

i hydrofornie (2 mln zł).

KOWR dzięki udzielaniu bezzwrotnej pomocy finansowej ma bardzo pozytywny wpływ na poprawę jakości życia społeczności lokalnych żyjących na terenach wiejskich, a szczególnie popegeerowskich.

■ Przykłady bezzwrotnej pomocy finansowej

Wśród beneficjentów bezzwrotnej pomocy finansowej udzielonej przez KOWR znalazła się Gmi-

ściach nie nadawały się do modernizacji ze względu na przestarzałą technologię obniżającą znacznie jakość wody. Inwestycję tę udało się przeprowadzić dzięki 100-procentowemu dofinansowaniu Oddziału Terenowego KOWR w Olsztynie, które wyniosło 2,3 mln złotych.

Blisko 3 mln zł bezzwrotnej pomocy finansowej udzielił Oddział Terenowy KOWR w Szczecinie kilkunastu gminom z województwa zachodniopomorskiego. Przekazane w latach 2019-2020 fundusze trafiły na tereny popegeerowskie, głównie na zadania związane z modernizacją dróg lokalnych, budową nowych chodników, oświetlenia oraz miejsc parkingowych.

Gmina Lubaczów otrzymała niemal 800 tys. zł bezzwrotnej pomocy finansowej od Oddziału Terenowego KOWR w Rzeszowie na przebudowę odcinków dróg na terenie pięciu osiedli mieszkaniowych po byłym PGR Lubaczów i Kombinacie Rolno-Przemysłowym Igloopol.

Warto odnotować, że w wielu przypadkach samorządy lokalne otrzymują nieodpłatnie nieruchomości rolne, a następnie w ramach bezzwrotnej pomocy finansowej przebudowują je lub remontują.

Wydział Medialny
i Rzecznika Prasowego
KOWR
tel. 22 376 78 83

Zdjęcia: archiwum KOWR

Na przekazanych przez KOWR gruntach powstają także dziecięce place zabaw

skim – 1,4 mln zł, Wrocławiu – 1,1 mln zł i Szczecinie – 1 mln zł. W tym roku na bezzwrotną pomoc finansową KOWR przeznaczy ok. 35 mln zł.

Największe środki pochodzące z bezzwrotnej pomocy finansowej przeznaczono na budowę i remont dróg i chodników (11 mln zł) oraz na dofinansowanie inwestycji związanych z infrastrukturą wodno-ściekową: sieci wodociągowe i kanalizacyjne, oczyszczalnie ścieków, stacje uzdatniania wody

na Rychliki (woj. warmińsko-mazurskie). Jej mieszkańcy mogą wreszcie cieszyć się stałą dostawą czystej wody dzięki nowej hydrofornie. Hydrofornia ta wraz z nowoczesnymi urządzeniami do poboru i uzdatniania wody z lampami UV, zdalnym systemem sterowania i odczytu oraz zbiornikami retencyjnymi i nową studnią głębinową zasilili 12 miejscowości i pozwoli obniżyć koszty. Wyeksploatowane urządzenia hydrofornie w popegeerowskich miejscowo-

¹ Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. nr 107 poz. 464).

² Ustawa z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych (Dz. U. 2021 poz. 1812).

³ Ustawa z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. 2020 poz. 764 z późn. zm.).

Konkursy prewencyjne KRUS już na półmetku

Zbliżają się finały tegorocznych konkursów prewencyjnych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) kierowanych do dzieci i do właścicieli gospodarstw rolnych. W czerwcu odbędzie się finał IV Ogólnopolskiego Konkursu dla Dzieci na Rymowanek o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym oraz nastąpi rozstrzygnięcie XIII Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci. Natomiast XX Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne wkracza w fazę wizytacji gospodarstw zgłoszonych do konkursu.

■ **Ogólnopolski Konkurs dla Dzieci na Rymowanek o Bezpieczeństwie w Gospodarstwie Rolnym**

Tegoroczna, IV edycja konkursu przebiega pod hasłem „Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych substancji unikamy”. W tym roku celem konkursu jest poszerzenie wiedzy na temat właściwego magazynowania i stosowania w gospodarstwie rolnym szkodliwych substancji, np. środków ochrony roślin, nawozów czy paliw oraz na temat zasad ochrony środowiska naturalnego.

W konkursie mogą uczestniczyć dzieci urodzone w latach 2008-2012, których przynajmniej jeden z rodziców lub opiekun prawny w okresie przyjmowania zgłoszeń podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników. Zadanie konkursowe polega na ułożeniu rymowanki – minimum 4-wersowej, w tej edycji popularyzującej sposoby ograniczania ryzyka oddziaływania substancji szkodliwych na istoty żywe i skażenia środowiska naturalnego w gospodarstwach rolnych.

Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i central-

nym. Podczas finałowej gali, planowanej na 13 czerwca 2023 r., autorzy 20 najlepszych rymowanek otrzymają atrakcyjne nagrody rzeczowe.

Konkurs odbywa się pod Patronatem Honorowym Ministra Edukacji i Nauki. Jest także objęty patronatem medialnym TVP INFO.

■ **Ogólnopolski Konkurs Plastyczny dla Dzieci**

Centralna Komisja Konkursowa XIII Ogólnopolskiego Konkursu Plastycznego dla Dzieci 10 i 12 maja 2023 r. oceniła 96 prac plastycznych zakwalifikowanych do finału konkursu. W tym roku jego hasło to „Bezpiecznie na wsi mamy, niebezpiecznych sytuacji unikamy”. Konkurs przebiega pod honorowym patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Członkowie powołanej przez Prezes KRUS dr Aleksandrę Hądzik Komisji, w skład której wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowej Inspekcji Pracy, Agencji Restrukturyzacji Rolnictwa, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Kasy Rolniczego Ubezpieczenia

Społecznego, Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników, AGRO Ubezpieczeń – Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych oraz Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, zgodnie z regulaminowymi kryteriami, przyznali każdej z prac punkty za: zgodność z tematyką konkursu i jej trafnym przedstawieniem, oryginalność i pomysłowość w zobrazowaniu tematu konkursu, a także za walory estetyczne.

Wyniki prac Centralnej Komisji Konkursowej, a tym samym nazwiska laureatów konkursu, zostaną ogłoszone podczas uroczystej gali finałowej, która odbędzie się 15 czerwca 2023 r. w warszawskim Teatrze Lalka. Po wydarzeniu informacja o wynikach pojawi się również na stronie internetowej www.krus.gov.pl. Autorzy najlepszych prac otrzymają nagrody ufundowane przez KRUS oraz współorganizatorów i patronów konkursu.

■ **XX jubileuszowa edycja Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne**

Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne jest realizowany od 2003 r. w ramach działań na rzecz zmniejszenia liczby wypadków i chorób zawodowych rolników.

Celem konkursu jest promocja zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. Konkurs jest skierowany do właścicieli gospodarstw indywidualnych, z których przynajmniej jeden z właścicieli jest objęty ubezpieczeniem społecznym rolników. Udział w konkursie mogą wziąć zarówno duże, jak

i małe gospodarstwa rolne. W dotychczasowych dziewiętnastu edycjach udział wzięło ponad 22 tysiące gospodarstw indywidualnych.

Uczestnicy konkursu mają okazję zaprezentować swoje miejsce pracy i osiągnięcia zawodowe, zdobyć cenne nagrody, a przede wszystkim – poddać swoje gospodarstwo profesjonalnemu audytowi bezpieczeństwa, który przeprowadzają komisje konkursowe. W ich skład wchodzi specjalistów z zakresu bhp w rolnictwie z Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, Państwowej Inspekcji Pracy, Ośrodków Doradztwa Rolniczego, Ochotniczych Straży Pożarnych oraz innych instytucji działających w środowisku wiejskim.

Podczas eliminacji komisje sprawdzą, czy w ocenianym gospodarstwie są stosowane zasady ochrony zdrowia i życia, a także czy zostały w nim wyeliminowane zagrożenia wypadkowe.

Zgodnie z Komunikatem Przewodniczącego Komisji Konkursowej XX Ogólnokrajowego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne z 11 maja 2023 r. do jubileuszowego wydania konkursu w bieżącym roku zgłoszono 1062

Gospodarstwo Grażyny i Pawła Leńskich ze Strzyżewa w woj. wielkopolskim uznane zostało za najbezpieczniejsze gospodarstwo rolne w ubiegłorocznej, XIX edycji konkursu

gospodarstwa indywidualne, tj. o 68 (6,8 proc.) więcej niż w poprzednim roku. Większość ze zgłoszonych stanowią gospodarstwa rolne o powierzchni od 1 do 50 ha (jest ich 791, tj. 77,5 proc. ogółu zgłoszonych). Najwięcej, tj. 465 gospodarstw (43,8 proc.), prowadzi mieszaną produkcję rolniczą.

XX Ogólnokrajowy Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne uzyskał Patronat Honorowy Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy. Współorganizatorami konkursu są: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Państwowa Inspekcja Pracy, Krajowy

Ośrodek Wsparcia Rolnictwa oraz Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Patronat medialny nad konkursem sprawują: TVP Info, Agro Profil, Tygodnik Poradnik Rolniczy, Rolniczy Przegląd Techniczny oraz portale agnews.com.pl, wiescirolnicze.pl i gospodarz.pl. Partnerem strategicznym przedsięwzięcia jest AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych.

Biuro Komunikacji i Współpracy
Międzynarodowej
KRUS

tel. 22 592 64 05

Zdjęcie: archiwum KRUS

Biuletyn informacyjny nr 6/2023 (250). Wydawany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Redagowany pod kierunkiem Małgorzaty Książyk, przy współpracy z kolegium redakcyjnym w składzie: Justyna Adamska, Dorota Białczak, Joanna Czapla, Nina Dobrzyńska, Waldemar Guba, Wanda Klepacka, Agnieszka Klódkowska-Cieślakiewicz, Lidia Kostańska, Natalia Latocha, Teresa O'Neill, Anna Radecka, Łukasz Tomczak, Monika Wilińska, Paweł Wojcieszak, Magdalena Zasępa, Elwira Zdrodowska.

Opracowywany przez zespół w składzie: Ewa Jaroszewicz, Mariola Marczak.

Współpraca: Alicja Daniluk-Jankowska. **Zdjęcia na I str. okładki oraz str. 1:** Darszach-, Grzej.Stock.adobe.com.

Redakcja: ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa; tel.(22) 623 20 68.

Łączność z czytelnikami: Biuro Prasowe MRiRW ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa, e-mail: rzecznik.prasowy@minrol.gov.pl.

Wersja internetowa: <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/opracowania-i-publikacje>; <http://www.gov.pl/web/arimr/biuletyn-informacyjny>;

ISSN 2719-5147. Podpisano do druku: 1 czerwca 2023 r.

Nakład: 8000 egz. **Druk:** Zakłady Graficzne TAURUS Roszkowscy Sp. z o.o., Kazimierów, ul. Zastawie 12, 05-074 Halinów.

Redakcja wyraża zgodę na kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie w celach niekomercyjnych, w całości lub w części, materiałów tekstowych. Podmiot korzystający z materiałów tekstowych, opublikowanych na stronach czasopisma, zobowiązany jest do zamieszczenia informacji o ich pochodzeniu.

Zabronione jest kopiowanie, reprodukcję i rozpowszechnianie materiałów graficznych, tj. ilustracji, rycin, zdjęć, itp.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Departament Bezpieczeństwa Żywności i Weterynarii
tel. 22 623 18 43

Departament Budżetu
tel. 22 623 20 21

Departament Hodowli i Ochrony Roślin
tel. 22 623 21 51

Departament Innowacji, Cyfryzacji i Transferu Wiedzy
tel. 22 623 12 22

Departament Komunikacji i Promocji
tel. 22 623 18 38

Departament Kontroli i Audytu
tel. 22 623 25 07

Departament Nieruchomości i Infrastruktury Wsi
tel. 22 623 18 41

Departament Oświaty i Polityki Społecznej
tel. 22 623 15 75

Departament Płatności Bezpośrednich
tel. 22 623 12 34

Departament Pomocy Technicznej
tel. 22 623 16 37

Departament Rolnictwa Ekologicznego i Jakości Żywności
tel. 22 623 16 32

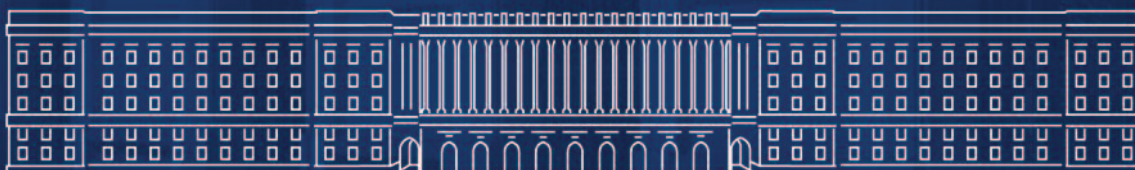
Departament Rybołówstwa
tel. 22 623 29 72

Departament Rynków Rolnych i Transformacji Energetycznej Obszarów Wiejskich
tel. 22 623 18 45

Departament Strategii i Rozwoju
tel. 22 623 21 20

Departament Wspólnej Polityki Rolnej
tel. 22 623 18 42

Departament Współpracy Międzynarodowej
tel. 22 623 24 71, 22 623 18 40

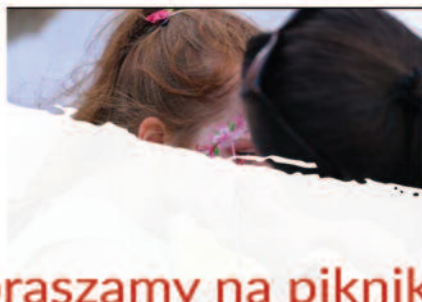

Warszawa, ul. Wspólna 30

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Zapraszamy na piknik
POZNAJ DOBRĄ ŻYWNOŚĆ

18 czerwca 2023 od 11.00 do 18.00

Tor Wyścigów Konnych Służewiec
ul. Puławska 266, Warszawa

W programie pikniku:

Gonitwa o Puchar Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
stoiska z żywnością wyróżnioną znakami jakości,
atrakcje dla dzieci, wystawa zabytkowych maszyn rolniczych,
warsztaty edukacyjne, konkursy z nagrodami.

